

Elhatározottság-biztonság

Avilai Teréz belső várkastélyában, azaz Istennel való kapcsolatunk tudatos mélyítési folyamatában két meghatározó hozzáállás megtanulásához érkeztünk. A második és harmadik lakás üzenetei ezek, melyeket elsajátítva teljes odaadással és stabilitással haladhatunk előre az úton.

Az elhatározottság a „sikeres” és boldog lelki élet kulcsa. Fő örömhíre az, hogy a boldog lelki élet nem a bukásokon és felkeléseken, nem a sikeren és sikertelenségen múlik, hanem az elhatározottságon. A szeretetnek azon radikalitásán, hogy kitartok az úton Krisztussal, akárhány bukás és sikertelenség ellenére. Nincs az a sikertelenség, amely eltántoríthatna. A harmadik lakás pedig a biztonság-keresés lakása. A veszély itt az, hogy a „vallásos” ember itt tényleg biztonságot is találhat, de nem magában Krisztusban, hanem más dolgokban (bármennyire is szólnak ezek a dolgok Őróla). Teréz anyai szeretettel tanít minket, hogy ég és föld különbség van aközött, hogy Krisztus személyében, a vele való kapcsolatban találunk biztonságot, vagy bármilyen más (bármilyen „szentséges”) dologban. Az ebben a lakásban tanultak alapján elkerülhetjük a felszínes vallásosság és farizeizmus örök veszélyét, mely alapvetően Krisztus és a hozzá vezető dolgok sorrendiségének az egyensúlyvesztésében nyilvánul meg: az első az Őbenne való biztonságtudat, és a csak a második a hozzá vezető dolog.

Kívánom, hogy az Ő szeretetének biztonsága és az ebben való tudatos elhatározottság legyen hétköznapi életünk része!

TANÍTÁS

**A HAMIS BIZTONSÁGÉRZET VESZÉLYE
A LELKI ÉLETBEN,
A BELSŐ VÁRKASTÉLY HARMADIK LAKÁSÁBAN
ÉS KERESZTES SZENT JÁNOS
GONDOLATAINAK A FÉNYÉBEN**

**„Aki tehát azt hiszi, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék.”
(1 Kor 10, 12).**

P. Péceli Bence Imre OCD – Keszthely

Avallási és a lelki életben mindig fennáll a veszély, hogy megalégszünk egyfajta a számunkra kedvező, de valójában még nem hiteles és biztos állapottal. Már az Ószövetségben a próféták ostromozták azokat a helytelen vallási megnyilvánulásokat, amelyeket, egyes önmagukat nagyon vallásosnak tartó, emberek, vagy csoportok műveltek gyakran nagy lelkesedéssel, és meggyőződéssel, a mindennapi életük azonban meghazudtolta ezt a nagy vallásosságot. Jeremiás próféta például így prédikál azok ellen, akik abban bíznak, hogy a templomba járva biztonságra lelnek: „*Loptok, gyilkoltok, házasságot törtök, hamisan esküsztek, Baálnak tömjéneztek, és más istenek után jártok, akiket nem ismertek; azután pedig eljöttök, és megálltok színem előtt ebben a házban, mely az én nevemet viseli, és így szóltok: »Megmenekültünk«, hogy elkövethessétek mindezeket az undokságokat? Vajon rablók barlangjává lett szemetekben ez a ház, mely az én nevemet viseli?»* (Jer 7, 9-11). Mikeás próféta pedig így beszél Izrael vezetői ellen: „*Fejedelmei megvesztegetve ítéleznek, papjai bérért tanítanak, prófétái pénzért jövendölnek, és mégis az Úrra hivatkoznak és azt mondják: Vajon nincs-e közöttünk az Úr? Nem érhet minket baj!*” (Mik 3, 11). Maga Jézus is azzal céllal feddi meg a farizeusokat, hogy ráébressze őket arra, hogy a nagy látványos vallási cselekedeteik ellenére, milyen sok bűn terheli őket, és egyáltalán nem találhatják magukat biztonságban: „*Jaj nektek képmutató írástudók és farizeusok, mert tizedet adtok mentából, kaporból és köményből, de elhanyagoljátok a törvény komolyabb parancsait a jogot, az irgalmat és a hűséget.*” (Mt 23, 23).

A megérkezés örömteli tapasztalata

A lelki életben mindig vannak küzdelmesebb, és nyugodtabb időszakok. Amikor sikerült megküzdeni egy problémával, vagy éppen saját magunkkal fejlődésünk érdekében, jó megpihenni, és hálát adva visszatekinteni. Ez a magatartás Istennek is kedves, számára is öröm, ha látja, hogy már közelebb kerültünk hozzá, sőt ennek érdekében áldozatokat is hoztunk.

A *Belső várkastély* című műben Avilai Szent Teréz is jó pedagógiai érzékel buzdítja, erősíti meg azokat, akik már elérkeztek a harmadik lakásba, és megküzdöttek az előtte álló nehézségekkel. „Visszatérek tehát arra, amiről beszéltem, vagyis azokra a lelkekre, akik bejutottak a harmadik lelki lakásba. Hangsúlyoznom kell, hogy az Úr nem kis kegyelmet adott nekik, hanem nagyon is nagyot, midőn megsegítette őket abban, hogy leküzdjék az első nehézségeket. Ilyen lélek, nézetem szerint, Isten irgalmából sok van a világon. Ezek őszintén kívánják, hogy Ő Szent Felségét soha meg ne sértsék, sőt még a bocsánatos bűnöktől is őrizkednek. Szeretik a bűnbánati cselekményeket; vannak bizonyos óráik az elmélkedésre; jól használják fel az időt; embertársaikkal szemben gyakorolják az irgalmasság cselekedeteit; nagyon komolyak és óvatosak beszédjükben, ruházatukban és házuk vezetésében, ha esetleg ez utóbbi is rájuk van bízva. Ez a lelkiállapot kétségtelenül nagyon jó s nem látom be, hogy az ilyenek miért ne juthatnának el akár a legbelső lelki lakásig is. Ha ők akarják, az Úr nem fogja tőlük ezt megtagadni, mert előkészültségük kitűnő arra, hogy a legnagyobb kegyelmeket is elnyerhessék.”¹

Keresztes Szent János a *Sötét éjszaka* című vers kommentárjában hasonló gondolatokat fogalmaz meg azoknak lelkiállapotáról, amelyek, már határozottan elindultak a megtérés útján, és egészen Isten szolgálatára akarják szentelni magukat. „Tudnunk kell tehát, hogy ha a lélek végre-valahára teljesen megtér és az Úr szolgálatára szenteli magát, Isten rendesen gyöngéden és dédelgetve kezdi meg lelki nevelését. Úgy tesz vele, mint anya szokott kisdéd gyermekével: keblén melengeti, édes anyatejjel, könnyű és ízletes étellel táplálja, karjain hordozza és minden képzelhető módon becézgeti. (...) Nem csoda azután, hogy az ilyen lélek nem tud betelni az imádsággal s hosszú ideig, talán egész éjeleken át is

¹ 3BV I, 5.

elmerül benne. Az önsanyargatás a legnagyobb öröme. A böjttől élvezet neki. A legedesebb lelki vigasztalást pedig abban találja, ha a szentségekhez járulhat és részt vehet az istentiszteleten.”²

A hamis biztonságérzet és a megtorpanás veszélye

Az előbb felvázolt buzgó lelkiélet veszélyeket rejt magában. Egyrészt azt a látzatot keltheti az emberben a mások és saját maga előtt, hogy a továbbfejlődésre már nincs is szükség, másrészt pedig a visszaeséstől is óvakodnia kell, mert még egyáltalán nincs biztonságban.

Avilai Szent Teréz a harmadik lakásba jutottak számára leginkább az istenfélelem gyakorlását, és az állandó óvatosságot köti a lelkükre. „Mit mondjunk már most azoknak, akik Isten kegyelmének segítségével győztesen kerültek ki ezekből a harcokból, s akiket állhatatosságuk besegített a harmadik lelki lakásba; mi mást, mint ezeket a szavakat: »Beatus vir qui timet Dominum« – (Boldog az istenfélő ember).”³

Teréz óva int attól a felfogástól, amely abban áll, hogy mivel már odaadtuk magunkat Isten szolgálatára egyszerűen csak hátradőlhetünk, és élvezhetjük előzetes küzdelmeink gyümölcsét. „Azt az egyet azonban jegyezték meg jól, hogy bármennyire szent legyen is ez a rend; bármily fenséges Anyátok legyen is az égben: azért mégsem vagytok biztonságban. Nagy szent volt Dávid király is; azt meg szintén tudjátok, hogy mi volt Salamon! Ne bizakodjatok sem klauzurátokban, sem önmegtagadó életetekben. Arra se támaszkodjatok, hogy folyton Istenre vonatkozó dolgokkal vagytok elfoglalva és oly kitaróan imádkoztok. Arra sem, hogy úgy el vagytok zárva a világi ügyektől s annyira irtóztok tőlük. Mindez nagyon jó és szép, de azért nem elég arra, hogy eloszlasson minden félelmet. Tartsátok ti csak mindig eszetekben és fontolgassátok szüntelen azt a mondást: »Beatus vir, qui timet Dominum« – boldog az istenfélő ember.”⁴

A harmadik lakásban arról is szó van, hogy ezek a lelkiemberek, akik úgy érzik, hogy már célba értek, és buzgó vallásgyakorlásuk már elegendő, sőt már élvezhetik is, ami úgymond már kijár ebben az állapotban, újra és újra próbára vannak téve a Jóisten által. Ezek a próbák pedig lerántják róluk a leplet, és megmutatják, hogy miképpen is állnak a hit dolgában. Teréz több példát is említ: Nehezen bírják a lelki szárazságot, kijönnek a sodrúkból: „Egyszer azonban Ő szent felisége próbára tette őket, még pedig nem is valami nagy mértékben s íme űk, akikről azt hitte volna az ember, hogy uralkodnak már az egész világ fölött, vagy pedig legalább is teljesen elszakadtak már tőle oly izgalomba esetek emiatt s annyira kijöttek a sodrúkból, hogy egészen megdöbbsentem s igazán féltettem őket. Tanácsot adni az ilyeneknek:

² ISÉ 1,2,3.

³ 3BV 1,1.

⁴ 3BV 1,4.

arról szó sem lehet. Mivel már olyan régóta élnek erényesen önmagukat tartják arra hivatottnak, hogy másokat oktassanak.⁵ További tulajdonságuk az, hogy szentté avatják magukat a fájdalmaik szenvedéseik miatt⁶, nem teljesen szabadok, féltik a vagyonukat és a becsületüket, önsanyargatásaikat kevés szeretettel, gyakran önmagukat féltve végzik.⁷ Teréz nem akarja elítélni, sem lenézni azokat, akik ilyen módon élik a lelki életüket, csak figyelmeztetni akarja őket, hogy legyenek óvatosak. „Bármennyire elhatározták is az ilyenek, hogy soha többé nem bántják meg az Urat, legyenek nagyon óvatosak s ne tegyék ki magukat a bűnre szolgáló alkalmaknak. Még nagyon közel vannak az első lelki lakáshoz s így könnyen megeshetnék, hogy visszatérnek belé. Lelki erejük még nem áll oly szilárd alapon, mint azoké, akik már be vannak gyakorolva a szenvedés elviselésébe, ismerik a világ viharait s tudják, hogy azok éppoly kevésbé félelmetesek, mint amily kevésbé kívánatosak a világ élvezetei.”⁸ Ennek az óvatosságnak az egyik eszköze a felebaráti szeretet területén gyakorolható. Ahelyett, hogy másokat megítélnénk, alázatosan belátjuk a saját gyengeségeinket. „Nézzük a magunk hibáit s hagyjuk a másokéit. Éppen a nagyon lelkiismeretes emberek szokása, hogy mindenben megbotránkoznak. Pedig mily könnyen megeshetik, hogy olyasvalakin botránkozunk meg, akitől, a lelki élet lényegét illetően, sokat tanulhatnánk. Lehet ugyan, hogy fölötte állunk illedelmes viselkedés és tapintatosság tekintetében, de hát ez, ha jó is, egyáltalában nem lényeges. Azt meg ne követeljük senkitől, hogy úgy viselkedjék, amint az nekünk tetszik. A lelki életre pedig szintén ne oktasson másokat olyan ember, aki talán azt sem tudja, hogy mi fán terem az a lelki élet.”⁹

Keresztes Szent János ehhez nagyon hasonlóan írja a lelki élet ezen állapotát. Azok ugyanis, akik Isten jóvoltából olyan nagy áhítattal végzik lelkigyakorlataikat sok hibát elkövetnek. „Ők ugyanis ezekben az imákban és egyéb lelkigyakorlatokban lelki vigasztalást és élvezetet keresnek. Mivel pedig még nem voltak erős küzdelmeik s következőleg még nem gyakorolták magukat bele az erényekbe: ezekben az ő lelki műveleikbe sok hiba és gyöngeség csúszik be. Mert hiszen az magától érthető, hogy kiki csak a saját tökéletességi fokának megfelelő módon képes cselekedni. Még nem volt alkalmuk arra, hogy megszerezzék az említett erős jellemvonásokat s így cselekvésmódjuk gyerekes színvonalú és gyenge.”¹⁰ A továbbiakban a hét főbűn szempontjából elemzi ezeket a hibákat, az előbb említett gyerekes cselekvésmódokat. A legtalálóbbról talán a lelki görgöről való leírás. „Ezek a kezdők természetesen tudatában vannak saját buzgalmuknak és szorgalmuknak a lelkigyakorlatok és az ájtatosságok terén s ezek a szent dolgok, amelyek rendes körülmények között fokozzák az ember alázatosságát: bennünk – tökéletlenségük miatt – bizonyos leplezett gögöt idéznek elő.

⁵ 3BV 2, 1.

⁶ Vö. 3BV 2,3.

⁷ Vö. 3BV 2, 4-7.

⁸ 3BV 2, 12.

⁹ 3BV 2, 13.

¹⁰ ISÉ 1, 3.

Ennek következtében tetszelegnek saját eljárásukban s meg vannak magukkal elégedve. Ugyancsak bizonyos hiú kedvtelést találnak abban is, hogy mások előtt lelki dolgokról beszéljenek s ahelyett, hogy ezek tekintetében másoktól tanulni igyekeznének, olykor ők akarnak másokat oktatni. Szívükben nem egyszer pálcát törnek mások fölött azért, mert nem olyan módon gyakorolják az ájtatosságot, amint azt ők szeretnék. (...) Csak olyan előtt szeretik feltárni a lelküket, akiről tudják, hogy meg fogja őket dicsérni és becsülni. Ellenben kerülik, mint a halálveszedelmet az olyan embert, aki az ő dolgaikat a valódi értékükre szállítja le s igyekszik őket a helyes útra terelni. Olykor meg is gyűlölik az ilyent. (...) Szeretik másokkal olykor észrevetetni, hogy mennyire buzgók és vallásosak, azért külsőleg is kimutatják áhítatukat holmi mozdulatokkal, sóhajokkal és más ilyen mókával.¹¹

Ezentúl a lelkileg fősvény ember Keresztes Szent János szerint nem talál eleendő vigasztalást az Istentől jövő kegyelemben és ezt úgy akarja fokozni, hogy túl sok lelkivezetőnél érdeklődik, túl sok lelki könyv után kapkod, vagy vallásos kegytárgyakban próbál dúskálni, ahelyett hogy gyakorolná a lemondást, és a lelki szegénységet.¹² Hasonlóan viselkedik a lelki értelemben torkos ember is. A lelki gyakorlatok örömeiben élvezkedik, és szinte rabjává válik, hiszen amikor lelkivezetőjétől nem kap engedélyt arra, hogy ezeket úgy folytassa, ahogy akarja, akkor „elszomorodik, mint egy kis gyermek, mindentől elmegy a kedve, s azt hiszi, hogy nem is szolgál Istennek, ha nem engedik úgy cselekedni, ahogy ő akarja.”¹³ A lelki értelemben haragos ember pedig mivel nem alázatosak, hanem egy nap alatt szeretnének szentté lenni, amikor ez nem sikerül haragra gerjednek.¹⁴

A lelki értelemben vett irigy nagy fájdalmat él át akkor, amikor másokat jobbnak, előrehaladottnak lát, ahelyett, hogy örülne annak, hogy vannak, akik megteszik Isten akaratát.¹⁵ Akik pedig a lelki élet terén lusták, azoknak „nehezükre esik azt szeretni, amit Isten szeret, olyannyira, hogy akaratuk csak nagy ellenkezéssel tud alkalmazkodni Isten akaratához. Innét van az is, hogy ha valamiben nem találják kedvüket és örömeiket, mindjárt azt hiszik, hogy az nem is lehet Isten akarat, s viszont, ha nekik tetszik valami, azt gondolják, hogy Istennek is tetszenie kell.”¹⁶

Avilai Szent Teréz és Keresztes Szent János gondolatainak fényében megérthetjük, hogy milyen sok veszély leselkedik a lelkiélet útján már határozottan elinduló, de még nem előrehaladott lélekre, illetve, hogy még milyen sokat kell tanulnia.

¹¹ ISÉ2, 1-3.

¹² Vö. ISÉ 3, 1.

¹³ I SÉ 6, 3.

¹⁴ Vö. I SÉ 5, 3.

¹⁵ Vö. I SÉ 7, 1.

¹⁶ I SÉ 7, 3.

A szilárd támasz, és örök biztonság keresése

Mivel teremtmények vagyunk és esetlegesek, sérülékenyek, az életben mindig támaszra van szükségünk, függünk valakitől, vagy valakiktől. Sokféle támaszra lelhethetünk az életben, van ami kevésbé tartós, van ami jobban, de mindig ott van bennünk a vágy, hogy életünket szilárd támaszra és örök biztonságba helyezhessük. A lelki élet fejlődése arról is szól, hogy egyre inkább megtaláljuk a biztos pontot az életünkben. A megtérés azt is jelenti, hogy az ember rádöbben arra, hogy leginkább Istenben bízhat, ha szilárd alapot keres, leginkább Isten felé kell fordulnia. Az előzőekben annak az embernek a helyzetéről elméltünk, aki már felfedezte, hogy Istenben talál leginkább menedéket, és határozottan elindul abba az irányba, hogy éljen is vele. Ez az ember azonban túl hamar véli magát biztonságban, túl hamar próbál megtámaszkodni. Rá kell döbbsennie, hogy még ingatag talajon áll. Ez a felfedezés nem mindenki számára válik világossá, és hosszú ideig önmagát becsapva él, nem tud továbblépni, ha pedig sikerült rádöbbsennie ingatag állapotára, lehet hogy a csalódás, illetve ijedtség következtében visszafordul régi örömei, még gyengébb támaszai felé.

Az embernek, ha tovább akar fejlődni, vállalnia kell annak feszültségét, hogy egyelőre nem talál támaszra. Szent Teréz a Belső várkastély 3. lakásában arra buzdítja olvasóit, hogy imádkozzanak azért, hogy biztonságba jussanak. *„Imádkozzunk tehát azért a boldogságért, leányaim, hogy legyünk már végre egyszer biztonságban az égben a szentekkel együtt.”*¹⁷

A harmadik lakás döntő problematikáját Teréz nagyon találóan Jézusnak a gazdag ifjúval történő találkozásának eseményével illusztrálja.¹⁸ Ha az ember bár erkölcsileg helyesen, példaadóan is él, de nem mond le mindentről, amije van, vagyis nem szakít ragaszkodásával, és nem adja oda magát Istennek, akkor nem talál még erős támaszra. Az ember ha el is bukik a próbákban, megijed attól,

¹⁷ 3BV I, 2.

¹⁸ Vö. 3BV I, 6.

hogy Isten egészen követeli őt magának, legalább aláztosabbá válik, és ez az ön-maga erejébe való egyre kevesebb bizakodás vezetheti el őt oda, hogy újra az irgalmas Istenre bízza magát.

Keresztes Szent János is leírja, hogy egy az Istent igazán kereső lélek, miképpen veti el régi támaszait, és talál igazi támaszra Istenben. Ez az átalakulás hosszú, sok szenvedéssel járó út megtételével jár. Miután a lélek átjutott az érzéki rész éjszakáján, és már megtisztult a fentebb említett tökéletlenségekből, és úgymond a haladók színvonalán jár még mindig benne maradnak olyan szokások, vonzalmak, amelyeknek „*legalábbis a gyökerei maradnak meg a szellemben.*”¹⁹ Keresztes Szent János többször is említi, hogy a léleknek ezeket a régi gyökereit is ki kell tépnie magából, hogy egészen átalakulva Istenhez, az ő szelleméhez tudjon igazodni és vele egyesülni.²⁰ Ezt a kitépést pedig nem tudja más végrehajtani, mint az Isten szeretete, ami mintha az a tisztító tűzben szenvedne munkálkodik a lelken. Ez a tisztulás a szellemi rész sötét éjszakájában történik, amely sokkal sötétebb, fájdalmasabb mint az előző érzéki részé.

Keresztes Szent János, mégis ezt az éjszakát egy biztos útnak mutatja be, ami megingathatatlan támaszhoz vezet el. A lélek látszólag nem talál támaszt, de mégis ez a támasz nélküliség és bizonytalanság nyitja meg őt arra, hogy hittel, reménnyel, és szeretettel a gondviselő Isten karjaiba tudja vetni magát. Erről ír János atya az egyik versében, amelynek csak az elejét idézzük elmélkedésünk befejezésésként.

*„Támasz nélkül támaszkodva,
Fény nélkül, sötétben élve
Égészen elégek én.*

*Lelkem végleg elszakadt már
Minden teremtet dologtól,
S ön-maga fölé emelve,
Élvezetben éldegélve,
Istenre hagyatkozik.
Ezért lehet kimondani,
Amit én legtöbbre tartok,
Hogy immár a lelkem így él
Támasz nélkül, támaszkodva.”²¹*

¹⁹ 2SÉ 2, 1.

²⁰ Vö. 2SÉ 7, 5-6; 2SÉ 10, 9.

²¹ *Lobogó istenszeretet*, azaz Keresztes Szent János kisebb művei, a Kármelita rend kiadása, Budapest, 1991, 212. old.

A SIKET ÉS A NÉMA LÉLEK

**Marcell atyának a szombathelyi kármelita nővéreknek
1942 februárjában tartott lelkigyakorlatán elmondott egyik elmélkedése**

Milyen sokat mond nekünk ez a szentírási szó, a Zsoltár szava: laqueus=csapda! Mérheteretlenül sok és nagy kárt okozhat egy-egy csapda a lélekben. Ismerjük ezeknek a töröknek veszélyét, – tudjuk, mit tesz – amikor a lélek beleesik a csapdába. Tudjuk, mit tesz – mikor egy lelket hurokba fonnak, megkötöznek, bilincsbe vernek. Tapasztalásból tudjuk, mit tesz, mikor a lélek beleesik a legelterjedtebb csapdába és soká, soká ott marad: az emberi tekintetek csapdájába. Ebben a csapdában annyira benne vagyunk, hogy szinte észre sem vesszük és már nem is vágyakozunk arra, hogy kiszabadítsuk magunkat. Pedig állandóan benne vagyunk. Vagy gondoljunk a külön barátkozásokra, az ellenszenv csapdjára, amint bennünket testvéreink ellen ösztönöz. Vagy gondoljunk érzékenységünkre, indulatosságunkra, türelmetlenségünkre, idegességünkre, amikor nem tudjuk az édes Jézus szavát követni, vagy talán tudnók, de nem veszünk eléggé erőt magunkon, nem fektetünk bele elég energiát. Pedig halljuk minden vasárnap a Sextában: Alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem Christi=Egymás terhét hordozzátok, és így fogjátok betölteni Krisztus törvényét. Igen, hordozzuk, viseljük el egymás terhét, hogy így betölthessük Krisztus parancsát, törvényét.

Vagy gondoljunk a makacsságra, amit úgy is kifejezhetnénk: a hajlékonyság hiányára! Mindig megmaradunk régi hibánkban, ebben is. Pedig milyen fontos ez a szerzetesi életben és milyen veszedelmes lehet. Valahogy olyanféleképpen néz ki ez lelkeleg, mint amikor egy kocsiba fogott két ló közül az egyik nem alkalmazkodik a másikhoz, sem a kocsishoz, mindig előre siet egy kicsit. Peresze hogy ő húzza így az egész terhet, míg a másik kényelmesen baktat mellette. Ez a szerzetesi életben is előfordul. Nagyon akarunk szentek lenni, de mindjárt. Mint a zalai közmondás mondja: „Adjad Uram, de mindjárt, most!” – És ebben a nagy igyekvésben azt gondolom, hogy csak én tudom ezt is, azt is helyesen elvégezni és a viláért sem engedném át másnak. Már holt fáradt vagyok, alig visznek a lábaim – de amikor megajánlják: „adok valaki segítséget” – Nem! Nem! Csak én! Csak én! Mindent én akarok elvégezni. Akarok lenni sekrestyés, portás, szabó és még ki tudja minden egy személyben. Mi ez? Nem más, mint a munka eretnoksége. A hajlékonyság hiánya – a ma-

kacsság!

Vagy pedig a kórusban: a kar-ima menjen úgy, amint azt én jónak látom. Hiába próbálja az a szegény alperjel a zsolozsmát az előírások szerint irányítani: ezt a hangot nem lehet túlharsogni és kell menni mindenkinek gyorsan vagy lassan, amint ő jónak látja. Mennyi okosságra, türelemre, szent jóindulatra van szükség, hogy ilyen valakivel összhangot teremtsünk!

Vagy pedig a makacs ragaszkodás az önmegtágadáshoz, természetesen a külső önmegtágadáshoz. Alig lehet az illetőt leállítani. Szinte falra hányt borsó, amikor mondják, hogy ne tegye, feltűnő, árt az egészségnek, nem szabad.

Van a makacsságnak még egy igen veszedelmes fajtája: a merev ragaszkodás a Szabályokhoz. Az bizonyos, hogy a Szabályokat meg kell tartanunk, és nagyon kell ragaszkodnunk hozzájuk. De ezt is okossággal kell tenni. Az okosság az erények irányítója – mondja a mi szent, Eredeti Szabályunk is. A szabályok megtartása sem ér semmit, ha nem szeretetből tesszük. Hiszen csak a szeretet számít. És itt vonjuk magunkat nagyon komolyan felelősségre: vajon szeretetből tartjuk-e meg a Szabályokat, vagy sem?

Megemlíthetjük itt Jacques Maritainnek, a teológiai kérdésekkel sokat és igen helyesen foglalkozó francia katolikus írónak egy érdekes és nagyon megszívlelendő megjegyzését. Ismeretségben volt egy félig szemlélődő életet élő apácával, akivel lelkileg igen jól megértették egymást. Fel is kereste egy alkalommal és amikor a zárda főnöknőjével éppen erről a nővérről beszélgettek, a főnöknő ezt az érdekes megjegyzést tette róla: „Igen kiváló lélek, de van neki egy hibája: a túlságosan merev ragaszkodás a Szabályokhoz. – És én azt hiszem, hogy ezért igen sokat fog szenvedni a tisztítóútban.” Mindenesetre jobb ez, mint a hanyagság, de ez is csak hiba.

Ugye mennyi, de mennyi a csapda! És ezek miatt nem tud a lélek előre menni. Két igen nagy bajjal jár, ha nem igyekszünk kimenekülni a mi csapdánk-ból: 1. A lélek megsüketül, 2. a lélek megnémul.

1. A lélek a csapda következtében süketté lesz. Ha valaki bent van az ilyen csapdában, rendesen nem tudja, hogy benne van. Hiába figyelmezteti az előljáró: ő marad a régi. Hiába van a káptalani beszéd, az exhortáció, az elmélkedési szövegek, az olvasás, a miseszövegek, feltűnő példák, betegség, lelki szenvedések, gyötrelmek: ő marad a régi. Vagy, ha süket nem is lesz egészen, legalább is nagyothallóvá lesz Isten igéjével szemben. - Hogyan lehet ezt megszüntetni? Mert ezzel a jelenséggel szemben állunk és nem is kell másra gondolnunk, hanem csak magunkra. Hiszen a jóakarát megvan bennünk. Nemcsak szeretnénk, de akarunk is szentek lenni. De annyi az akadály, hol eb-

be, hol abba a csapdába botlunk. Igen, mert süket a lélek.

2. De néma is a csapdába esett lélek. Hogyan? – Hát mi a hivatása a léleknek? – Hogy dicsérje az Urat, zengje azt Ő dicséretét, daloljon, mint a madár és folyton hangozzék ajkáról Isten dicsérete. És az ilyen lélek nem teszi. Magába zárkózik, bele – a hibájába. Kiállhatatlan, javíthatatlan. Szent Pál pedig úgy biztat: Szüntelenül énekkel, himnuszokkal daloljatok az Úrnak. Ez a lélek pedig megnémult.

Mi lesz az orvosság? Halljuk az édes Jézus szavát: Van ellened valamim! Elhisszük Neki és magunk is megdöbbenünk: hogy szerettem a jó Istent és hol vagyok most?! Eszünkbe jut a Szentírásnak egy igen erős része, amelyet azonban nagyon sok tanulsággal alkalmazhatunk éppen itt. – Legérdekesebb a szöveg időszerűségében az, hogy nagyon hasonlít a lelki gyakorlatunk menetéhez. Szent Márk evangéliumának arról a részéről van szó, amely elbeszéli, hogy Jézus fent volt a Tábor hegyén és a három szeretett tanítványával éppen most jön le. Arca még ragyog a megdicsőült fényességben. „És tanítványaihoz jöven, nagy sereget látta körülöttük és az írástudókat velük vitatkozva. És az egész nép, amint meglátta Jézust elálmélkodék és megfélemlének és eléje futván köszönték Őt. – Mintha csak én volnék az, az én lelkem, amely egyedül Jézustól várja a feleletet, akkora a bizalmam Benne. – És kérdé őket: Miről vitatkoztatok egymás között? S felelvén egy – a seregből, mondván: Mester, Hozzád hoztam fiamat, kiben néma lélek vagyok. Akárhol megragadja őt, lecsapja és tajtézik, fogait csikorgatja és elszárad. És mondtam tanítványaidnak, hogy űzzék ki azt, de nem tehettek. – Ő, ez az egy a tömegeből, aki úgy odamegy Jézushoz, előre, a többiek elé, mert már szinte ki sem tudja várni, hogy szólhasson Hozzá, ez megint én vagyok. Odamegyek én is és azt mondom a többiek helyett: Jézusom, idehoztam a lelkemet, nézd meg, mi van veled? Látod, elszáradt – arescit! Én is hány, de hány helyre fordultam tanácsért, személyekhez, könyvekhez, és mégis sorvad az én lelkem. – Ő pedig felelvén, mondá: Ó, hitetlen nemzedék! Meddig leszek nálatok? Meddig tûrlek titeket? Hozzátok őt hozzám. – A szemrehányás most itt az apostoloknak szól: nem tudátok kigyógyítani, még nem tanultátok meg tőlem? Hiszen veletek vagyok! És elhozák! És amint meglátta őt, a lélek azonnal megháborítja; és a földre esvén fetreng vala tajtékozván. És kérdé atyját: mennyi ideje, hogy ez esett rajta? Amaz pedig mondá: gyermekségétől. – Milyen régóta benne fetreng az én lelkem is ebben a némaságban. – És gyakorta vetette őt tűzbe, vízbe, hogy elveszítse. De ha valamit tehetsz, segíts minket, könyörölvén rajtunk. – És itt jön a Szentírásnak legfontosabb mondata: Jézus pedig mondá neki: „Ha tudsz hinni, minden lehetséges a hívőnek.” – Igen, aki hisz, aki bíz, annak mindent megad az Úristen. – És azonnal felkiáltván a gyermek atyja, könnyhullatásokkal mondá: „Hiszek Uram, segíts az én hitetlenségemen!” – Milyen gyönyörű jelenet ez, térdre hullva és könnyeit hullatva az az ember és könyörögve: „Uram hiszek, de ha nem elég a hitem, öregbítsd

azt bennem, növeld azt lelkemben! Lehetetlen, hogy Jézus meg ne könyörüljön rajta! De lehetetlen, hogy rajtunk is meg ne könyörüljön, ha mi is így kérjük Őt. Hát, hiszen megvan bennünk a hit! De öregbítsd azt Uram, hiszen minden lehetséges a hívőnek. – s Jézus megfenyegeté a tisztátalan lelket, mondván neki: „Siket és néma lélek! Én parancsolom neked, menj ki belőle és többé beléje ne menj!” – Íme itt olvassuk a Szentírásban a siket és néma lelket, a makacsságban megsiketült lelket, amely néma és szent dalokkal nem gyönyörködteti az Urat. – És a lélek felkiáltván és igen gyötörvén őt, kiméne belőle. Jézus pedig kézenfogva felemelé őt és az felkele. – Hát nem fog-e bennünket is kézen Jézus és nem fogunk-e mi is felkelni, ha nagyon bízunk? – Midőn aztán bement a házba, tanítványai kérdezték Őt titkon: Miért nem bírtuk mi sem kiűzni? És most jön a nagy felelet, ami a mi egész kármelita életünk lényege a gyakorlatban: Miért? És mondá nekik; „Ez a faj semmi által ki nem mehet, hanem csak imádság és böjtölés által.

Hogyan értendő itt a böjtölés? Koplaljunk? – Nem! Nagyon lelki értelemben kell azt itt érteni! Persze benne van a fizikai böjtölés is, de hiszen ez úgyszólván nálunk. Hanem a lelki böjtölés! Megböjtöltetni az összes érzéseinket. Mind az ötöt. És ha valaki azt mondja hogy egy hatodik érzékünk is van, hát akkor azt, a hatodikat is. És az összes belső érzékszerveket is megböjtöltetni. A fantáziát. Hogy tud száguldani, mint egy vad csikó! A legnagyobb, a legerősebb a belső érzékszervek közül, a szenvedélyek helye, a tűzfészek, ahol a vágyak születnek meg. De még ennél is jobban az emlékezetet. Azután a lelki tehetségeket; értelmet, akaratot... Mennyi alkalom a böjtölésre! – És Jézus ezt akarja.

Imádsággal és böjtöléssel. Tehát imádkoznunk is kell azért, hogy Isten vegye el tőlünk ezt a siket és néma lelket, amikor akarja. Folyton imádkoznunk kell ezért és soha meg nem szünni. [...] A siket és néma lélek kiűzése: lehet ezt a Szűzanya nélkül megtenni? Nem! És az imádság és az önmehtagadás életét, tudnók-e ezt a Szűzanya nélkül gyakorolni? Ismét csak nem! Ha jól beletekintünk ebbe a kérdésbe, azt látjuk, hogy még csak fogadni sem volnánk képesek magunktól ezt a kegyelmet – a hivatás kegyelmét. Mennyire szükséges, hogy mellettünk legyen a Szűzanya! És imádkozzék érettünk, vagy talán sokszor helyettünk is, hogy a kapott nagy kegyelmet – szent hivatásunkat valóban betöltsük. Mennyire kell szeretnünk a Szűzanyát azért, hogy behozott bennünket az Ő szent Rendjébe! Hogy megadott nekünk minden eszközt arra, hogy szent hivatásunkat többé-kevésbé jól betölthessük. Hogy ne veszítsük el kedvünket, ne csüggedjünk, szomorkodjunk hibánk miatt, hanem inkább az alázatosság útját járjuk. Hogy tiszták akarunk, és talán tudunk is lenni. Milyen nagy dolog az, hogy ebben a szinte kimondhatatlan nagy kegyelemben a Szűzanya gyámolít bennünket! Szűzanyám a süket és néma lelket vedd el tőlem!

Fiadnak kegyelmével add meg az én egyetlen lelkemnek az egészséget, a kegyelem szava meghallásának, az Isten dicséretének nagy kegyelmét!

XVI. BENEDEK PÁPA KATEKÉZISE JÉZUSRÓL NEVEZETT SZENT TERÉZRŐL

a szerdai általános meghallgatáson

Vatikánváros, 2011. február 2., szerda.

A következőkben közreadjuk XVI. Benedek pápa szerdai katekézisét Jézusról nevezett Szent Terézről, melyet az általános meghallgatás alkalmával tartott a VI. Pál teremben.

Fordította: Ördögh Éva ocsd

Kedves testvérek és nővérek!

Katekézisem során, melyet az egyházatyáknak, valamint a középkori nagy teológusoknak és női alakoknak akartam szentelni, módon volt megállni néhány szentnél, akiket egyházdoktorrá is nyilvánítottak kiemelkedő tanításuk miatt. Ma egy rövid sorozatot indítok el, amelyben egyházdoktorokat kívánok bemutatni. Kezdesnek egy olyan szentet választottam, aki minden idők keresztény spiritualitásának egyik csúcspontja: [Jézusról nevezett] Avilai Szent Teréz.

A spanyolországi Avilában született 1515-ben Teresa de Ahumada néven. Ön-életrajzában ő maga említi néhány részletet a gyermekkorából: „az Úr erényes és istenfélő szülőikkel” áldotta meg egy nagycsaládban, ahol kilenc fiútestvére és három lánytestvére volt. Teréz még nem volt kilenc éves, amikor a szent vértanúk életét olvasgatva felébred benne a vágy a vértanúságra, elszökik otthonról, mert szeretett volna ő is vértanúként meghalni és az égbe jutni (vö. Önéletrajz I, 4): „Istent akarom látni” – mondta szüleinek. Néhány évvel később Teréz beszél a gyermekkori olvasmányairól és megállapítja, hogy azokban megtalálta az igazságot, amit két alapelven foglal össze: egyfelől „mindaz, ami e

világhoz tartozik, elmúlik”, másfelől csak Isten van „mindörökké, mindörökké, mindörökké”. Ez a téma tér vissza híres versében is: „Semmi se nyugtalanítson,/ Semmi ne rémítsen./ Minden elmúlik, Isten nem változik./ A türelem mindent elnyer./ Aki Istent birtokolja, annak semmi sem hiányzik./ Isten egyedül elég.” 12 éves korában meghal az édesanyja, sírva könyörög a Szűzanyához, hogy legyen ezentúl ő az édesanyja (vö. Önéletrajz 1, 7).

Míg serdülőkorában a regények olvasása a világi élet szétszórtsága felé tereli, addig az Ágoston-rendi nővérek Santa Maria de Gracia kolostorában eltöltött idő, valamint néhány klasszikus, főként ferences lelki könyv olvasása megtanítja az összeszedettségre és az imádságra. 20 évesen belép az avilai Megtestesülés kármelita kolostorba: szerzetesként felveszi a Jézusról nevezett Teréz nevet. Három évvel később súlyosan megbetegszik, négy napig kómában fekszik, mintha halott lenne (vö. Önéletrajz 5, 9). Teréz a betegségeivel szembeni harcot is úgy fogja fel, mint küzdelmet a gyengeségeivel és az Isten hívását érintő ellenállásával: „Élni szerettem volna – írja – mert éreztem, hogy nem élet az enyém, hanem küszködés a halál árnyékával; hogy nincs, aki életet tudna adni nekem, én pedig magam nem tudom megszerezni. Aki pedig engem képes lett volna éltetni, annak volt rá oka, hogy meg ne tegye, mert hiszen már annyiszor magához térített, de én őt mindig újra elhagytam” (Önéletrajz 8, 12). 1543-ban elveszíti családtagjainak közelségét: meghal az édesapja, testvérei pedig sorban mind elmennek Amerikába. Teréz 39 éves, amikor 1554. Nagyböjtjében a gyengeségeivel folytatott harc elér a csúcspontjára. Szerencsés módon talál egy képet, amely „Krisztus Urunkat ábrázolta sebektől borított testtel”, s ez mélyen megérinti az életét (vö. Önéletrajz 9). Szentünk, akinek akkoriban kerültek a kezébe Szent Ágoston *Vallomásai*, így írja le azt a napot, amely döntőnek bizonyul misztikus tapasztalatára nézve: „Megtörtént... hogy olykor egészen váratlanul elfogott Isten jelenlétének valami sajátos érzése, amely minden kétséget kizárt aziránt, hogy Ő énbennem van, én pedig teljesen beléje vagyok merülve.” (Önéletrajz 10, 1) Ahogy egyre érettebbé válik a belső élete, ezzel párhuzamosan Teréz kezdi konkrétan megvalósítani a Kármelita Rend reformját. 1562-ben Avilában megalapítja a város püspökének, don Alvaro de Mendozának a támogatásával az első reformált Kármelt, és nem sokkal később megkapja a Rend legfőbb elöljárójának, Juan Bautista Rubeónak a jóváhagyását is. A rákövetkező években folytatja az alapításokat, összesen tizenhét reformált Kármelt alapít. Találkozik Keresztes Szent Jánossal, akivel 1568-ban létrehozza Duruelóban (Avilától nem messze) az első sarutlan férfi kolostort. 1580-ban megkapja Rómából az engedélyt az önálló sarutlan tartomány létrehozására, amely kiindulópontja a Sarutlan Kármelita Rendnek. Éppen egy alapítás ügyében jár, amikor elér földi pályafutásának végére. 1582-ben, miután felállította a Kármelt Burgosban, s éppen úton volt hazafelé Avilába, Teréz meghal Alba de Tormesban október 15-re virradó éjszakán. Halálos ágyán alázatosan két mondatot ismételt: „A végén az Egyház lányaként halok meg”, és „itt az idő, én Jegye-

sem, hogy találkozzunk”. Az életét Spanyolországban élte le, de az egész Egyházért adta oda. 1614-ben V. Pál pápa boldoggá, 1622-ben XV. Gergely szentté avatta, míg 1970-ben Isten szolgája, VI. Pál egyházdoktornak nyilvánította.

Jézusról nevezett Teréz nem járt magas iskolákba, de mindig nagy kincsre lelt teológusok, művelt emberek és lelki vezetők tanításából. Írásaiban mindig ahhoz tartotta magát, amit személyesen megtapasztalt vagy amit mások tapasztalatában látott (vö. Bevezetés a Tökéletesség útjához), vagyis mindig a tapasztalatból indult ki. Teréznek módja volt lelki barátságokat kötni sok szenttel, különösen Keresztes Szent Jánossal. Ugyanakkor az egyházatyák – Szent Jeromos, Nagy Szent Gergely, Szent

Ágoston – olvasásából táplálkozik. Nagyobb művei közül meg kell említeni mindenekelőtt az *Önéletrajzot*, amely szavai szerint „az Úr irgalmasságának a könyve”. Az avilai Kármelben veti papírra ezt a művét 1565-ben. Bemutatja életének és lelki fejlődésének az útját. Maga Teréz állítja, hogy azért írja, hogy gyóntatója, Avilai Szent János jobban megismerje a lelkét. Az a célja a könyvvel, hogy nyilvánvalóvá tegye Isten jelenlétét és működését az életében. Ezért a műben gyakran szerepelnek imádságok, ahol az Úrhoz beszél. Elragadó olvasmány, mert Teréz nem csak elmeséli, hanem láthatóan újra is éli Isten-kapcsolatának mély élményét. 1566-ben Teréz megírja a *Tökéletesség útját*. Ez a könyv megfogalmazása szerint „utasításokat és tanácsokat tartalmaz, amelyeket Jézusról nevezett Terézia intéz leányaihoz”. A művet az avilai Szent József kolostor tizenkét novíciájának írja. Teréz intenzív szemlélődő életprogramot ajánl az Egyház szolgálatában, amelynek alapját az evangéliumi erények és az imádság adja. Legértékesebb részei közé tartozik a Miatyánk magyarázata, amely minden imádság modellje. Szent Teréz leghíresebb misztikus műve a *Belső várkastély*, melyet 1577-ben, érettségének teljességében írt. Ebben újraolvasa saját lelki életének az útját, ugyanakkor lefekteti a keresztény élet lehetséges fejlődését, amely a teljesség, vagyis a szentség felé halad a Szentlélek működésének köszönhetően. Teréz egy hét lakásból álló várkastély képét használ-

ja az ember bensőjének a leírásához, ugyanakkor bevezeti a selyemhernyó szimbólumát, amely pillangó formájában születik újjá, s ezzel kifejezi az átalakulást a természetesebből a természetfelettibe. Szentünk a Szentírásra támaszkodik, különösen az Énekek énekére, amikor a végén a „két jegyes” szimbólumát használja, amellyel leírja a hetedik lakásban a keresztény élet csúcspontját annak négyféle aspektusában: úgymint szentháromságos, krisztológiai, antropológikus és egyházi.

Alapító tevékenységének szenteli az 1573-tól 1582-ig írt *Alapítások könyve* c. művét, amelyben a születőben lévő szerzetesközösség életéről beszél. Az *Önéletrajzhoz* hasonlóan itt is főként Isten működésére fókuszál az új kolostorok alapításának során.

Nem könnyű néhány szóban összefoglalni a terézi mély és sokrétű spirituálisitást. Néhány lényeges pontot szeretnék megemlíteni. Először is, Szent Teréz úgy ajánlja az evangéliumi erényeket, mint amelyek alapját képezik az egész keresztény és emberi életnek: különösen ajánlja a javaktól való elszakadást, vagyis az evangéliumi szegénységet, ez pedig mindannyiunkra vonatkozik; ajánlja az egymás iránti szeretetet, amely lényegi eleme a közösségi és társadalmi életnek; ajánlja az alázatot, amely az igazság szeretete; az eltökélt szándékot, amely a keresztény bátorság gyümölcse; ajánlja a teológális reményt, melyet az élő víz utáni szomjúsággként ír le. De nem feledkezik el az emberi erényekről sem: a szívélyességről, az igazmondásról, a szerénységről, az udvariasságról, a vidámságról, a kulturáltságról. Másodsorban megemlíteném, hogy Szent Teréz mély közelséget ajánl a nagy bibliai alakokkal és buzdít Isten Igéjének hallgatására. Közösségben érzi magát főként az Énekek énekének menyasszonyával, valamint Szent Pál apostollal, nemkülönben a szenvedő Krisztussal és az eucharisztikus Jézussal.

Továbbá Szent Teréz kiemeli, milyen lényeges az imádság. Szerinte „a belső ima nem egyéb, mint benső barátság Istennel, amennyiben gyakran maradunk négy szemközt Ővele, tudván azt, hogy szeret bennünket” (*Önéletrajz* 8, 5). Szent Teréz elképzelése egybeesik azzal, amit Aquinói Szent Tamás mond a teológális szeretetről, amely „amicitia quaedam hominis ad Deum”, az ember egyfajta barátsága Istennel, aki elsőként ajánlotta fel az embernek a szeretetét, mert a kezdeményezés Istentől jön (vö. *Summa Theologiae* ii-ii, 23, 1). Az imádság élet és fokozatosan, a keresztény élet növekedésével párhuzamosan fejlődik. A szóbeli imával kezdődik, majd áttér az elmélkedésre és az összeszedettségre, míg nem elér a szeretet egységére Krisztussal és a Szentháromsággal.

Természetesen nem olyan fejlődésről van szó, amelyben a magasabb fokra való lépés azt jelentené, hogy az ember elhagyja az előző típusú imát, hanem inkább az Istennel való kapcsolat fokozatos elmélyüléséről van szó, amely magával ragadja az egész életet. Nem annyira az imádság pedagógiájáról, mint inkább az imádság misztériumába való beavatásról beszélhetünk Teréznel. Művei olvasóját úgy tanítja imádkozni, hogy közben ő maga is imádkozik vele, ugyanis gyakran megszakítja az elbeszélést vagy a téma tárgyalását, és imádkozni kezd.

Szent Teréz másik kedves témája Krisztus emberségének a központi szerepe. Teréz számára ugyanis a keresztény élet nem más, mint személyes kapcsolat Krisztussal, amely a vele való egyesülésben csúcspontot ér el a kegyelem, a szeretet és a Krisztus-követés által. Ebből fakad, hogy oly nagy fontosságot tulajdonít a passióról való elmélkedésnek és az Eucharisztániának, amely Krisztus jelenléte az Egyházban minden hívő számára és a liturgia szíve. Szent Teréz feltétel nélkül szereti az Egyházat. Egy eleven „sensus Ecclesiae” [egyházi érzék], amit megmutat a korabeli egyházat sújtó szakadások és konfliktusok közepette. Azért reformálja meg a Kármelita Rendet, hogy az jobban szolgálja és védelmezze a „Szent Római Katolikus Egyházat”, és kész az életét adni érte (vö. Önéletrajz 33, 5).

Teréz tanításának még egy utolsó lényeges aspektusát szeretném megemlíteni, ez pedig a tökéletesség, amely az egész keresztény élet törekvése és végső célja. Szentünknek nagyon világos fogalma van Krisztus teljességéről, amit a kereszténynek kell újra megélnie. A *Belső várkastély* végén, az utolsó lakásban Teréz leírja ezt a teljességet, amely a Szentháromság bennünk lakásában, a Krisztussal való egyesülésben valósul meg az Ő emberségének misztériumán keresztül.

Kedves testvérek és nővérek! Szent Teréz minden időben a keresztény élet valódi mestere a hívők számára. Társadalmunkban, amely gyakran hiányolja a spirituális értékeket, Szent Teréz megtanít bennünket arra, hogy legyünk fáradhatatlan tanúi Istennek, a jelenlétének és működésének, megtanít, hogy valóságosan érezzük ezt a szomjúságot Isten után, aki szívünk mélyén lakik, érezzük a vágyat Isten látására, hogy keressük Istent, beszéljünk vele és legyünk a barátai. Ez az a barátság, amelyre mindannyiunknak szüksége van, amit napról napra, újra keresnünk kell. Ennek a szentnek a példája, aki mélyen szemlélődő és hatékonyan aktív életet élt, arra ösztönöz minket, hogy minden nap szánjunk kellő időt az imádságra, az Istenre való megnyílásra, az Isten keresésére, hogy lássuk őt, megtaláljuk a barátságát, s hogy ily módon meglegyünk az igazi életet. Mert valójában közlünk sokaknak el kellene mondaniuk: „nem élek, nem élek valóságosan, mert nem élem meg az életem lényegét”. Ezért az imára szánt idő nem elvesztegetett idő, hanem olyan idő, amikor megnyílik az élet útja, megnyílik az út, hogy Istentől tanuljunk meg az iránta és egyháza iránti lángoló szeretetet, tanuljunk meg a konkrét szeretetet testvéreink iránt. Köszö-

AZ EMBERI SZEMÉLY SZENT TERÉZNÉL EURÓPA JELENLEGI KULTURÁLIS KONTEXTUSÁVAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN²²

Első rész

P. Saverio Cannistrà OCD generális

(Fordították: Colette-Marie nővér és Veronika nővér, Magyarorszáék)

Egy szerzetesrend legfontosabb feladata a képzés. A „képzés” kifejezés azt jelenti, hogy egy identitást formálok (vagy visszaformálok). A „forma” (alak) szó az én használatomban szinte azonos a „fenomén” kifejezéssel, amely „egy valóság létének kibontakozása, mely által ez a forma láthatóvá, észrevehetővé válik”. Más szóval, a forma nem egy egyedülálló és már létező dolog burkolata, hanem egy belső valóság megnyilvánulása. Ez a valóság egy külső formában, vagyis egy jellemző és organikus élet-, szemlélet-, beszéd- és viselkedésmódban érik meg és bontakozik ki. Ebben az értelemben tehát a képzés a tudatosan és tevékenyen megélt növekedés és fejlődés másik arca. Nem szabad úgy élnünk, hogy ne tartanánk kezünkben saját életünket és létünket, odahallgatva magunkra – hozzájárulva ezzel saját „képzésükhöz”, vagyis saját kifejeződésükhöz és történelmi megnyilvánulásukhoz.

Ezért hangsúlyoztam, hogy egy szerzetesrendben a képzés a legfontosabb feladat. Igazából nem tudom elképzelni a konkrétabb feladatokat, mint a kormányzás vagy adminisztráció, ha nem egy tágabb és mélyebb cél szolgálatából és belülről fakad, mert pontosan ez a formáció. Rendünknek sürgető szüksége van az átalakulásra (s ezt kiterjeszthetjük a szerzetesi életre és hasonlóképpen az Egyház életére is), amelyen keresztül megmutatja mély identitását lét- és életmódja által, és így megfogalmazhatja történeti érettségét és fejlődését. Nincs olyan élő identitás, ami képes lenne állandó formában megnyilvánulni. A történelmi fejlődés adja egy élőlény identitásának formáját, ahogyan azt többször és többféleképpen fogalmazta a II. Vatikáni Zsinat. Azt hiszem, mindnyájan egyetértünk abban, hogy a hűség nem azonos a mozdulatlansággal – az inkább a bennünk elvetett mag fejlődésének dinamizmusát tükrözi. Bibliai – páli és jánosi – kifejezéssel azt mondhatnánk, hogy a Lélek hűségéről van szó, nem a Törvény hűségéről.

²² Elhangzott Lisieux-ben, 2013. június 3-án

Nem véletlen, hogy gyakran kéri tőlem, hogy a Kármelről, vagy szent Terézről, vagy a lelkiségről „a korabeli kultúrával kapcsolatban” beszéljek. Mit jelent „valamivel kapcsolatban”? A Vatikáni Zsinat kiadott egy pasztorális konstitúciót „Az Egyház a mai világban” címmel. Nem az Egyház a mai világgal kapcsolatban, nem is az Egyház a mai világgal ellentétben, hanem az Egyház a mai világban. Ez az elmerülés a világban megbotránkoztató lehet, de ez az egyetlen mód, amely tiszteli a Megtestesülés misztériumát és Istennek az emberiség iránti feltétlen szeretetét. Engedjek meg tehát, hogy e mai világban levő és e mai világgért élő Kármelről beszéljek. De létezik-e ez a Kármel, és ha igen, milyen formában? Vajon aktuális „formánk” valóban a fejlődő és magát helyesen kifejező Kármel a mai világban? Ez a kérdés szerintem legalábbis jogos.

A Zsinat után gyakran úgy gondolták, hogy ez a „formát” abban találhatnák meg, ha a kortárs kultúrát nagy adagokban vállalják, mintha vissza kellene szerezni az elveszített időt. Egy pillanat alatt átmentünk a szerzetesi élet szakralizált formájából egy szekularizált formába, a klauzúrától a sétatérre, a szentséghez való elkötelezettségtől az elkötelezettség szentségéhez (némi humorral szólva). Igazság szerint a Zsinat által mutatott út pedig kicsit más volt, kevésbé egyenes és hosszabb is. A zsinati atyák szándéka szerint, vissza kellett térni a forrásokhoz, hogy ezekből merítsünk energiákat, megújulásra irányuló indításokat. Leegyszerűsítve azt mondhatjuk, hogy a világ újabb kérdéseinek kellett volna válaszokat találni a források újraolvasásában, új előadásában. De sajnos leggyakrabban megtartottuk a mai világnak nemcsak a kérdéseit, hanem a válaszait is, és elveszítettünk valamit eredetiségünkől és gazdagságunkból. Ahelyett, hogy alakítottuk vagy visszaalakítottuk volna identitásunkat, alkalmazkodtunk a világ divatjaihoz és gondolkodásmódjához.

Igaz, hogy rendünkben komoly tanulmányok jelentek meg Avilai Szent Terézről és Keresztes Szent Jánosról a terézi karizma és a rendtörténet alapján. De ez a doktrinális gazdagság inkább elméleti síkon maradt, mintsem az élet

tapasztalatának területén. És – amint a Prédikátor könyve mondja – „a szavak elapadnak”, mint a folyók, melyek a tengerbe folynak, de soha nem töltik fel azt. Szükségünk van megtestesülő igére, amely történelemben konkretizálódik, ahol élhetnénk. Rengeteg könyv, cikk, folyóirat, dokumentum jelenik meg, de sajnos a beszédek nem érintik a valóságot. Teréz és János „post factum”, az események, tapasztalataik után írtak, azzal a céllal, hogy elmeséeljék, értelmezzék, megmagyarázzák a megélt tapasztalatokat. Mi viszont elméleti módon gondolkodunk, a többiek tapasztalatából vagy a várható tapasztalatokból kiindulva, ahelyett, hogy konkrét eszközöket keresnénk, amelyekkel egy új élményt lehetne megvalósítani. A jogi, irányadó szövegek alig módosítják a megélt valóságot. Különböznélünk tudjuk, hogy a Egyház történelmének folyamatában semmilyen fontos dolog nem változott előjáróktól származó határozatokból vagy intelmekből. Egyedül csak a Szentlélek irányítása alatt nap mint nap alázatosan és rejtett módon megtett út vezet az élet hiteles megújulásához és azokhoz az új formákhoz, amelyekre szükségünk van.

Ez a „képzés” útja, ez ad ma formát kármelita létünknek.

Az utolsó általános káptalan tanácsolta, hogy olvassuk újra Szent Teréz műveit. Ez a tanács értékes és gondviselészerű. Ötven évvel a Zsinat kezdete után

visszatérít minket a II. Vatikáni Zsinat által megrajzolt útra. Amikor olvasunk, párbeszédet folytatunk, kérdéseket teszünk fel és válaszokat kapunk; keresünk valamit, amit megtalálunk (vagy nem). Olvasni, nem csak azt jelenti, hogy elsajátítjuk, ami a könyvben van. Nem csak arról van szó, hogy információkat, ismereteket szerezzünk Szent Terézről. Amikor a Rend és a szerzetesi élet megújulásának folyamatában élünk, Szent Teréz műveinek olvasása más jelentéssel bír. Inkább szembeszállunk vele, megértjük kérdéseit és válaszait, problémait és megoldásait, hogy ebből az összetettségéből létrehozzunk egy „terézi metódust”, ha szabad ilyet mondanom, alkotó eszközt, mely hivatásához és karizmájához tartozik.

Egy nagyon kényes és fontos pontot érintünk. Ha létezik egy

terézi képzési módszer vagy út, amelynek segítségével átalakulunk, „formát öltünk”, ez egybevág karizmájának magjával, lényegével, alapjával. A karizma fogalmának sok meghatározása létezik a szerzetesi élettel kapcsolatos értelmében. Létezik az egyházi dimenziója: ekkor a karizmat elsősorban, mint az Egyház épüléséért kapott adományt értjük. A másik a krisztusi dimenzió, amikor a karizma Krisztus és az Evangélium kimeríthetetlen misztériumának egy vonását fejezi ki. Véleményem szerint az antropológiai dimenziót kell hangsúlyoznunk: hogy a karizma egy speciális mód, amelyben az emberségem formát ölt, nem csak önmaga által persze, hanem egy kármelita családba és közösségbe lépve. Létezik egy „emberi létmód”, egy „világban élő létmód”, amit átalakít a karizma. Ebben a perspektívában védekeznünk kell a karizma túl szűkös vagy leegyszerűsítő meghatározása ellen. A karizma nem csak műveket vagy tevékenységeket alakít, hanem ugyanúgy személyek és közösségek létét is. Szent Teréz alapvető kérdése nem az, hogy „mit kellene csinálnunk?”, hanem „hogyan kell lennünk?”.

Ilyen értelemben nem elég azt mondani, hogy a Kármel karizmája az ima, a szemlélődés, vagy az Istennel való misztikus egyesülés. Két okból nem elég: elsősorban nem sajtíthatjuk ki a Kármel számára az imát vagy a szemlélődést; másodszor érezzük, hogy ezekhez a pótolhatatlan dimenziókhoz más dimenziókat is hozzá kell tennünk, mert ezek is pótolhatatlanok: a testvériséget és a küldetést. Ha Terézre gondolunk, nem tudjuk szétválasztani imaéletét és Krisztussal való barátságát személyisége egységétől, amelynek jellemző vonásai az önzetlen szeretet, az Egyházért égő szenvedély és a missziós lelkiület. Éppen ezért Teréz, mielőtt válaszolna nőveire kérdéseire a belső imára vonatkozóan – arra kérték, hogy vezesse őket a belső imának ezen az útján – Teréz érzi, hogy három alapvető erény fontosságát kell hangsúlyoznia. Ez erények nélkül nőveire soha nem lesznek szemlélődők. Viszont ha gyakorolják ezeket az erényeket, még ha nem is kapják meg a szemlélődés adományát, mindenképpen sokat haladnak az Istennel való egyesülés útján. Őszintén gondolom, hogy ezeken a lapokon, Teréz tökéletesen kifejti azt, amit ma terézi karizmának nevezünk.

Amint azt a rendkívüli Definitórium utolsó dokumentumában írtuk, Teréz nem az imával kezd, de az imához jut el. Amikor valaki imádkozni akar tanulni, Teréz ennek a személynek az emberségéből indul ki, mert ennek alakulnia kell, ha az illető, mint Teréz maga is, imaéletet akar élni, amely Isten emberségével való mély barátság. A három legfontosabb dolog, mondja Teréz, a következő: „Az első: a kölcsönös szeretet egymás között. A második a szakítás minden teremtménnyel. A harmadik az igazi alázatosság, amelyet ugyan utolsó helyen említek, de azért a legeslegfőbb, mert a többi mind magában foglalja”. (TÚ 4,4) Erről a három dologról komolyan el kell gondolkodnunk itt és most, Európában, 2013-ban.

„NEKED SZÜLETTEM...”

AVILAI SZENT TERÉZ SZÜLETÉSÉNEK 5. CENTENÁRIUMÁRA KÉSZÜLVE

MEGOSZTÁSOK

GONDOLATOK

SZENT TERÉZIA: A BELSŐ VÁRKASTÉLY CÍMŰ MŰVE „A HETEDIK LAKÁS” FEJEZETE ALAPJÁN

Lelki életünk megismeréséről szóló tanítás befejező fejezetei a lélek középpontjába, a VII. lakásba vezetnek minket. Ez az a lakás, ahol Ő Szent Felsege lakik, „Mert amint az égben van lakása, úgy kell, hogy a lélekben is legyen számára szállás.” (I. fejezet 4. bek.) A kiválasztott lélek – Szent Terézia – „Midőn már bent van a hetedik lelki lakásban, a Szentháromság három személye nyilatkoztatja magát ki előtte és pedig értelmi látomásban” (I. fejezet 8. bek.). Szent Terézia látomása „lángtenger”, „ragyogó fényű köd” csodálattal, egyben félelemmel tölt el minket, ha gyarlóságainkra gondolunk, azokra, amelyek a nagy kegyelem befogadására képtelenné tesznek minket. Vajon merünk-e Mózesként közelíteni az égő csipkebokorhoz, vagy lenne bátorságunk ahhoz, hogy mint Illés próféta arcunkat eltakarva a világ teremtőjének, fenntartójának jelenlétét megtapasztaljuk? Felkészülhetünk-e az Isten különös kegyelmének a befogadására? Zajos világunkban hol van az a puszta, az a barlang, az a csend, ahol a lélek úgy kiüresedik, hogy képes teljesen Istenre figyelni? Földi zarándok utunk jelentős részében Mártaként dolgoznunk kell, családért, anyagi javainkért, szolgáljunk kell a kisebb, és nagyobb közösség ügyeit. Mikor válunk – válhatunk – Máriává, hogy csak az Úr szavára figyeljünk, és csak neki szolgáljunk? Hogyan felelhetünk meg egyszerre mindkét hivatásnak? Mint a lelki élet fokozataival kapcsolatban a választ, az útmutatást most is Szent Teréziától kapjuk meg, azzal, hogy különbséget tesz a lélek képességei között. A lélek és a test – a kettő egysége – képessé tesz minket arra, hogy megfeleljünk világi hivatásunknak, míg a lélek szellemi

része képes arra, hogy Istenben elmerüljön. Szent Terézia saját tapasztalata, a megélt találkozás alapján beszél arról, hogy milyen különös kegyelem, ki mondhatatlan nagy kincs Istenben teljesen elmerülni. A lelki házasság kegyelme, amikor a „lélek abban a lelki központban mindig együtt marad Istenével” (II. fejezet 6. bek.). Így lenne, „ha bűneinkkel el nem játszanók ezt a nagy kegyelmet.” (II. fejezet 11. bek.)

A hetedik lakásban a lélek teljesen megváltozik, egyetlen célja, az Isten dicsőségének szolgálata mindenben, ennek érdekében a szenvedésektől sem riad vissza, a halál nem tölti el félelemmel, a lélek „... teljesen Isten kezére hagyja magát” (III. fejezet 9. bek.). Mit tapasztalunk mi, akik a lelki élet tökéletességéhez vezető úton csak botladozunk? Az érzést, hogy gyakran csak kötelesség, rutin az ima, indulataink háborognak, vagy éppen túlzottan aggályosak vagyunk, gyötörődünk bűneink miatt, azok miatt, amelyekbe erős fogadalmunk ellenére mindig - mindig visszacsúszunk. Ahogy Szent Terézia tanította, a lelki szárazság, a lelki viharok lelkünk tisztulását szolgálják, hisz alkalmassá kell válnunk az Úr kegyelmének befogadására. Az Úr „... erősíteni akarja gyarló természetünket, és képessé akar bennünket tenni az Ő követésére a szenvedések útján. Hiszen mindig azt látjuk, hogy akik a mi Urunkhoz, Krisztushoz legközelebb állottak, egyúttal a legtöbbben szenvedtek is” (IV. fejezet 3. bek.). A szenvedés legyen akár fizikai, akár szellemi, földi életünk elmaradhatatlan kísérői. Emberi mivoltunk azonnal szabadulni igyekszik minden keresztől, visszautasít minden fájdalmat. Kétségbeesve tesszük fel a kérdést, miért éppen minket ér betegség, baj, szerencsétlenség. A sok-sok miéltre, a szenvedés értékének felismerésére Jézus keresztyénre tekintve kapunk választ. A válasz segít az alázatosság megszilárdításában, megélésében, annak megértésében, hogy „... ennek az egész lelki életünknek az alapja az alázatosság” (IV. fejezet 5. bek.).

Szent Terézia belépett a belső várkastély legfényesebb lakásába, oda ahol az Úrral lelki házasságra lépett. Erre az útra minket is hív. Ha gyarlóságaink, bűneink miatt bizonytalanság, kétség gyötör minket, akkor „Hagyatkozz az Úrra, bátran cselekedj, szíved legyen erős, és bízzál az Úrban” (26. Zsoltár).

„NEKED SZÜLETTEM...”

ELMÉLKEDÉS

ÜDVÖZLÉGY MÁRIA

Fr. Tavas Béla OCD – Budapest

„Üdvözlégy Mária kegyelemmel teljes, az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse Jézus”.

Bizonyára csodálkoztál Anyácskám ezeken a szavakon, amiket Gábor angyal mondott. Mit is jelenthet: „az Úr van teveled, áldott vagy te az asszonyok között”? Nem értetted, hiszen férfit nem ismertél, hogyan lehetsz asszony, és hogyan van veled az Úr? Az angyal szavaiból megértetted, hogy valami nagyot akar tőled Isten, és habozás nélkül igent mondtál neki. Ez az „IGEN” nagy dolgokat indított el. Ezzel az igennel elindult a megváltás csodája! Testben szűz maradtál, mégis asszony, eltelve az anyaság örömeivel. Az Úr szolgálójaként egészen Fiadnak adtad magad, hogy szolgálj őt a megváltás útján. Mindent Jézusnak, az ő küldetésének rendeltél alá, hogy teljesíthesse az Atya akaratát.

„Asszonyunk Szűz Mária, Istennek szent anyja! Imádkozz érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján”.

Anyácskán, Isten után te tudsz a legjobban szeretni minket! Arra kérek, hogy segíts meg minden embert, hogy megismerje Fiadat, és rajta keresztül a Szentháromságot. Hiszen te is olyan ember voltál, mint mi, kézzelfoghatóbb vagy számunkra, és a te anyai gyöngédséged jobban megérinthat bennünket. Az emberi nehézségeket te is megtapasztaltad, csak te nem engedted a bűn csábításának. Éppen ezért a te példátat követve eljuthatunk a végtelen szeretetbe. Tudom, hogy a te gyöngéd szereteted meg nem szűnik közbenjárni Istennél, gyarló gyermekeidért. Ha mi bele is fáradunk az imába, te folytatod helyettünk, hogy megmentsd gyermekeidet.

A MAGYAR KÁRMEL KINCSEI

KELLER LŐRINC JUVENÁL OCD (1921 – 2009)

ÉLETEM (5. rész)

1941. – Teológia

1941 szeptemberében megkezdtem a teológiát. Két év filozófia, három év a tulajdonképpeni teológia. Ebben az évben Lucián atya tanította a filozófiát. Hente 9 óra volt. Nagyon nehéz szerzőtől [tanultunk], Greolt Viktortól. Bizony, nehéz volt, és nehéz volt a latin nyelvezete is. November végén már nagyon fáradt voltam. Pár mondat után kifáradtam. 1942-ben a I. félévi vizsgát még letettem, de tavasszal már nagyon fáradt voltam. Végképp nem bírtam tanulni.

Ez év tavaszán esedékes volt a Nagykáptalan, az előjárók újraválasztása. A provinciális Ignác atya lett. A keszthelyi prior Miklós atya, a kispapok magisztere Lucián atya.

Hasonló idegkimerültség jelentkezett egy másik, egy évvel felettem járó testvérnél is. Miklós atya egy májusi nap elvitt bennünket a tapolcai kórházba egy főorvoshoz. Alaposan megvizsgált, majd kimondta a végleges döntést: pár hónapra abba kell hagyni a tanulást. Semmi szellemi munkával nem szabad foglalkozni, sokat kell pihenni, és fizikai munkát végezni. Hazamentünk. Miklós atya hallatlanul komolyan vette az orvosi rendeletet. Felmentett a tanulástól, a szolozsmázástól, a napirend megtartásától, még a közös étkezéstől is. Teljesen szabad voltam, csak a szentmisén vettem részt. Állandóan a kertben voltam, nyáron meg fürödni is vitt bennünket. Elvitt mindkettőnket Kaszap István sírjához, az eredeti sírhoz, mert akkor még a Sóstemetőben pihent. Nagyon kértem, mély áhítattal és bizalommal, hogy imádkozza ki számomra a gyógyulást. Gyakran jártam a Rendház kocsisával is. Jártam coledálni, kéregetni a közeli falvakba, Zalasabadiba, Zalaváron. Ősszel Mikola bácsival voltam Kiskomáromban (Zalacomárban) káposztáért. Ekkor voltam Marcell atya házában. Voltam

Somogyfajszon. Itt ismerkedtem meg az Esperes úr 102 éves édesanyjával, aki ebben a korban végezte a házi teendőket. Leült egy székre, a combját simogatta, közben pedig mondogatta: „Édes fiam, már nagyon fáj a lábam.”

1942. aug. 20-án, Szent István napján letelt az első fogadalmam 3 éve. Itt volt az ideje az örök, – illetőleg az ünnepélyes fogadalmam letételének. Egészségi állapotom és a vele kapcsolatos helyzetem egyáltalán nem volt akadály. Kértem, hadd tehessem le. Megengedték.

1942 aug. 20-án
Szent István király ünnepén letettem ünnepélyes
Örökfogadalmamat!

Az oltárhoz Lucián atya vezetett. A fogadalmamat Miklós perjel atya kezébe tettem, az imakóruson levő rendtársak jelenlétében, amint akkor szokás volt.

1942. – 1943. év

Ez évben befejeztem az I. filozófiai évemnek a II. félévét. Egészen könnyedén tanultam. A skolasztikus filozófiát Lucián atya, az egyháztörténelmet Ráfael atya, aszónoklattant Brokárd atya tanította. Jún. 9.-én Ignác Atya elnökletével le is vizsgáztam. Hamarosan megkaptam, illetve hárman megkaptuk a katonai behívót Szombathelyre. Július elején kellett bevonulni. Előtte való nap az előljárók azt ajánlották, hogy betegségemre való tekintettel az orvosi vizsgálat alkalmával kérjem felmentésemet. Egy iskolában kaptunk szállást. Református és evangélikus lelkész növendékek is voltak. Első nap megkaptuk a ruhát és a bakancsot, majd ezután következett az orvosi vizsgálat. Rám került a sor. Előljárom utasítása szerint előterjesztettem felmentési kérelmemet a katonai orvosnak. Atyai szeretettel rám nézett és így szólt: „Kedves tisztelendő

úr! Éppen ez kell magának. Friss levegő, mozgás! Megfuttatják, megfektetik, megugratják. A tanfolyam végén meg fog gyógyulni!” Igaza volt!

Szombathelynek kitűnő alpesi levegője, a sok mozgás, elégséges étel, jó étvágy, jó alvás. Augusztus végén, a leszerezéskor már sem-

mi bajom... Megköszöntem Kaszap Istvánnak közbenjárását. Néhanapján be-
mentünk a kármelita nővérek zárdájába is, így beszélhettem két unokanövér-
remmel – Csapó Magdival (Elia nővér), és – Csapó Rozikával (Teréz nővér).
Egy alkalommal találkoztam itt Csapó Gizellával – (Tomázia nővérrel). Egy na-
pon a lelkészek közössége kirándult Írottköre, így ide is eljutottam.

1943. – 1944. év

A katonai-lelkészi tanfolyam után Zsigmond testvérrel visszamentünk Keszthelyre, ahol azzal fogadtak, hogy a filozófusokat áthelyezték Kunszentmártonba. Pár napon belül el is indultunk. Hatan voltunk: – elsőévesek: Bertalan testvér, Ambrus testvér, II. évesek: Bonifác, Juvenál, Imre, Zsigmond, és Fülöp testvérek. A kunszentmártoni Kármelben a házfőnök – mivel még nem volt teljes jogú rendház, csak vikárius – : Pál atya volt. Az említett ok miatt házfőnök helyettes (sub prior) sem volt. A kispapok vezetője Teofil atya volt. Velünk jött Keszthelyről Brokárd atya, már ott volt Alfonz atya, Márton és József testvérek. Tanáraink: filozófia – Brokárd atya, egyháztörténelem – Pál atya, filozófiatörténelem és gregorián ének – Teofil atya.

Az I. félév vizsgái 1944 jan. 26-án voltak. Ennek befejeztével Teofil atyát elhelyezték Keszthelyre, ahol Ernő atya lemondott a dogmatika tanításáról, és Teofil atyát bízták meg vele. Kunszentmártonba Ráfael atyát helyezték, akit a filozófia történet tanításával bízott meg Ignác atya. Közben egyre keményebben dúlt a II. világháború.

Május utolsó napjaiban jött a hír: az oroszok áttörték a frontot, és erősen nyomulnak előre. Azonnal elrendelték, hogy az év végi, II. félévi vizsgákat meg kell tartani. Június végén meg is történt. Másnap már küldtek mindnyájunkat – Brokárd atyával együtt Keszthelyre. Késő este érkeztünk. Ott még nyugodt volt az élet.

1944. – 1945. év

Elkezdtem a főiskola II. részét, a szorosan vett teológiát. Az I. félévben a tantárgyak – tanárok /lektorok/ a következők voltak:

Dogmatika: Teofil atya; morális (erkölcsstan): Brokárd atya; egyházi jog: Tamás atya; aszketika-misztika: Lucián atya; gregorián ének: Teofil atya.

Az I. szemeszter (félév) elején, 1944 év őszén Miklós atya felvitt bennünket Veszprémbe, ahol Mindszenty József megyéspüspök feladta a négy kisebb rendet (lektor, akolikus, ajtónálló, ördögűző) ötünknek: Bonifác, Imre, Juvenál, Zsigmond, Fülöp testvéreknek. Két nap kaptuk meg. Pár nap múlva a Püspök atyát, kispapjaival együtt elfogták és Sopronba hurcolták. A kispapok ott folytatták tanulmányukat, és ott szentelték fel a szerepeket áldozópapokká.

A provinciális atya elég határozatlan volt. A késő őszy folyamán az egyik napon Imre testvérrel együtt elküldött bennünket Marcaliba, hogy a többi kispap számára is tegyük lakhatóvá a szőlőnkben levő kis házat. Egy-két nap után már nagyon megközelítették az oroszok a Balatont. Ekkor a tartományfőnök atya megváltoztatta a tervét, és visszarendelt minket Keszthelyre. Közben kiadták a rendeletet, – ekkor már nyilas uralom volt – hogy a legfiatalabb férfiaknak be kell menni Fenékpusztára lövészárkot ásni. Lucián atyával pár napig mi, kispapok is kimentünk. Hideg idők jártak. December elején az elöljárónk azt mondta, hogy az összes kispap menjen Győrbe, – egyre nyugatabbra. Az összes ötödéveseket már régebben előre küldték. Itt éltük át a hegyeshalmi állomás legnagyobb bombázását. Másnap Jenő atya, a prior azt ajánlotta, menjek haza Hegyeshalomba, és nézzem meg szüleimet, testvéreimet, nem lett-e valami bajuk a bombázások alkalmával. Hála a Jó Istennek, az ijedtségen és a fáradtságon kívül – mert messze voltak a bunkerek, – nem történt bajuk.

Hat év után most voltam otthon először. Azóta bizony szüleim, de különösen édesapám, megöregedtek. Az unokák pedig megnöttek, szépen fejlődtek. Megnyugvással mentem vissza – még aznap – Győrbe. Már amennyire meg lehetett nyugodni e szörnyűséges napokban. Hiszen Hegyeshalom, mint határállomás, mindennap várhatta a bombázást. Egy hónapig tartózkodtam Győrött.

Hamarosan felszólították a Rendházat, hogy a férfiaknak ki kell menni a hajóállomásra, és az ott álló teherhajóból ki kell hordani a babot. Sok száz tonna bab volt ott. Pár napig tartott, amíg a hajóállomáson levő raktárba kihordtuk. Itt találkoztam nyilas katonákkal.

Ezekben a napokban betoppant zárdánkba néhány rendtársunk Zomborból, az ottani Kármelita rendházból: Gellért atya, Vilmos atya, Albert testvér és még egy rendtag. Elérkezett a karácsony ünnepe. Az „éjféλι szentmisét” a vigília napján este 6 órakor végezték. Bizony nagyon csendes, nyomott karácsony volt. Különösen Jenő atyán nagyon látszott a gondterheltség. Egyszerre megduplázódott a zárdában a rendtagok száma.

1945 év első napjaiban fel is szólította a vendégeket, elsősorban a keszthelyieket, hogy térjenek vissza otthonaikba. Mi ketten Domonkos atyával, akit pár nappal ezelőtt szentelt pappá Apor Vilmos győri püspök. A szokásos útvonalon: Győr – Celldömölk. Ekkor Tapolca felé nem volt járat, így Szombathely felé mentünk, Zalán keresztül érkeztünk Keszthelyre, jan. 6-án. Vízkereszt napjának reggelén. Domonkos atya el is mondta ott is első szentmiséjét.

Lassanként a többiek is megérkeztek, – visszaérkeztek Győrből. Hamarosan meg is kezdődött a tanév. Közben a német katonaság a Gyenesdiás felé eső frontot-emeletet lefoglalták. Így egy cellában ketten laktunk, én Imre atyával kerültem össze.

Nagyszerdán délután a gyenesdiási dombokról jöttek az első lövések. Közben egyre több ember kérte bebocsátását a zárdába. Elsők között volt Halász Zoltán,

– a kunszentmártoni Halász Imre tanárnak a fiatalabbik gyermeke. Ő (...) József fel jött, majd Paskai László testvérével. László a későbbi bíboros primás. Majd nagyon sok nő jött be. A kert felőli pincében húztuk meg magunkat. Közben mi, kispapok, a Rendházzal szemben lévő kórházból hordtuk át az ott levő beteget. Közben hullottak az ágyú-lövedékek. A rendház Gyenesdiás felőli része több lövést is kapott, és a templom tetőszerkezetét is nagyon megrongálták. Nagypénteken kezdtek beszállingózni a városba, és nagyszombaton már teljesen megszállták. Nagycsütörtökön és pénteken elmondtuk a szertartásokat. Nagyszombaton már a szokásos időben összejöttünk a templomban, a hívek is. A zárdában tartózkodó nők a szentély mögötti teremben helyezkedtek el. A szertartás megkezdése előtt pár perccel megjelent 2 orosz katona egy tolmáccsal, és asszonyokat kértek „krumpli hámozáshoz”. Tudtuk, mit jelent. Pár perc múlva, szerencsére, a hátsó kápolnában levő nőknek is a fülükbe jutott. Nagy lett az izgalom. Soha nem hallottam még olyan buzgón imádkozni a „Most segíts meg Mária”-t, mint ekkor. Legalább 50-szer elimádkozták, egy óráig biztos, hogy ez hangzott. A Szűzanya meg is segítette őket.

De nézzük, és térjünk vissza az orosz katonákhoz. Nem engedtek. Egyre jobban erőszakoskodtak. Sajnos, az egyik atya ezt a kijelentést kockáztatta meg: „Hát adjanak, mi van abban?” Ez a kijelentés Miklós atya füle hallatára hangzott el, ő volt a perjel és a plébános is egy személyben. Egyet dobantott a lábával, és hangoosan, szinte indulatosan mondta: „Non ego sum parochus – non? – Nem én vagyok a plébános, nem?” Erre Miklós atyát megfogta a két orosz katona, és kivezették a Rendház előtt álló fenyőfák közé. Mindnyájan megrémültünk. Biztos, hogy lelövik. De más történt. A két katona és a tolmács a fák között 4-5 méter hosszúságban mutatta, hogy ássanak. Ástak, és egyszer csak feltűnt egy 40-50 literes hordó. Pálinka volt benne. Senki nem tudott róla a zárdában lakók közül, csak Avertán és Elizeus testvér. Ez a hordó pálinka elterelte a katonák figyelmét az asszonyokról. Megmenekültek!!!

A menekültek még pár napig bent tartózkodtak, de semmi hiányt nem szenvedtek. Mindenki próbált segíteni. Pl. Festetics herceg jószág főkormányzója egy lovas kocsi krumplit küldött.

Lassanként rendeződtek a viszonyok. Pár nap múlva hazánkban megszűnt a háború, majd pár hét múlva véget ért a II. világháború.

A tanítás folytatódott zárdánkban, és befejeztem a III. teológiai évemet. Húsvét után újból összeült a Nagykáptalan, hogy 3 évre megválasszák az új előljárókat. Az új provinciális Jenő atya, Keszthelyen a házfőnök és a plébános Ignác atya, a kispapok magisztere Teofil atya, a budapesti házfőnök Csapó Gábor atya lett. Június hónap elején a subdiakónusi rendet Mindszenty József veszprémi megyéspüspök adta fel. Lovas kocsival [mentünk] és Gyenesdiáson a kocsi egyik kereke kiesett, így egy jó órát késett a szertartás. Öten vettük fel [a subdiakónusi rendet]: Bonifác, Imre, Juvenál, Zsigmond és Fülöp testvérek. Szentbeszédében

[Mindszenty József] a következőket mondta – ugyanis a háború után táncőrület hullámmozott végig az országon. „Heródes nagy mulatságot rendezett, magasra hágtott a jókedv, tivornya, ropogott a tánc, és ennek a nagy bódulatnak Keresztelő János feje lett az ára. A jelen tánc-őrületnek is félek, hogy a most itt álló papságra készülő leviták feje lesz az ára.” Ebéd után az egész közösség kiment az udvarra, és a még ma is élő diófa alatt a következőket mondta, jellegzetes hangsúllyal: „Azt hittem, hogy akció (tevékenység) lesz az életem, de már látom, hogy passió (szenvedés) lesz” Megérezte a jövőjét. Pár héttel előbb jött ki a soproni börtönből. Pár hét múlva a Szentatya kinevezte esztergomi hercegprímás érseknek.

1945. –1946. év

Ezeknek a hónapoknak egyik éjszakáján a következőt álmodtam: hazamentem Hegyeshalomba – a templom felől mentem lent. Az utca sötétes volt. Megérkeztem a házukhoz. Belépek az udvarra, és az udvaron két koporsó. Majd felébredtem. A jó Isten így adta tudtomra, hogy hamarosan egymás után halnak meg szüleim. Akkor erre nem nagyon figyeltem, de utána világossá lett előttem: az Úr Isten így akart figyelmeztetni.

Hamarosan részben teljesült is az álom, 1946 januárjában táviratot kaptam hazulról: édesapánk meghalt, kedden temetés. Sajnos, nem volt jelezve a hónap naptári száma. Azonnal indultam haza. Győrben bementem a rendházba, éppen Avertán testvérrel – Csapó Jóskával – találkoztam a portán. Mondom, mi járatban vagyok. „Már el is temettük!”, hangzott a válasz. A távirat 5 napig jött. Ez is mutatja az akkori viszonyokat. Én természetesen mentem haza. Édesanyámékhöz mentem először, aki Terussal és Zsefi testvéremmel együtt lakott. Látszott rajta a megtörtség. Annyit mondott: „Jobb, hogy ő ment el előbb, mert különben ő nagyon nehezen viselte volna az egyedüllétet.” Beszélgettünk, elpanaszolta nehézségeit is. Már akkor említette, hogy néha fáj a gyomra. Meglátogattam testvéreimet is. Két nap múlva indultam vissza, de ez nem is volt olyan egyszerű. A vasútjegyet – az akkori pénz-helyzet miatt – nem volt egyszerű megvenni. Millió pengőkről beszéltek. Testvéreim összefogtak, de mégsem tudtam összeszedni annyit, hogy elég legyen. Egy pár darab tojással oldottuk meg a helyzetet. Győrben ismét Avertán testvér segített. Éppen egy ismerőse ment Zirc felé, és a sofőr vállalta, hogy elvisz Zircig. Onnan ismét teherkocsival mentem tovább, míg végül is megérkeztem Keszthelyre.

Visszaérkezésem után hamarosan félévi vizsgák következtek Jenő atya, a provinciális elnökletével: 1946. febr. 5-én. Közeledett a II. félévi vizsgák ideje. Terus húgom közben egyre szomorúbb híreket közölt Édesanyánk egészségi állapotáról. Hamarosan édesanyám kérését közli, amelyben sürgeti látogatásomat, mert még életében nagyon fontos dologban szeretne beszélni velem. Éppen a vizsgák napjai voltak. Előljáróim jószágosak voltak. Előrehoztuk a vizsgáimat, és utána enged-

tek haza. Édesanyámat életben találtam. Rövid üdvözlés és köszöntés után rátért a lényegre. Arra kért, hogy Zsefi öcsém, aki akkor középiskolás volt, iskoláit minden körülmények között fejezze be. Ezt tűzön-vízen keresztül valószínűleg meg, és álljak mellette. Megígértem, és látszott, hogy megkönnyebbült. Már ekkor – június utolsó napjaiban – nagy fájdalmai voltak. Másnap

visszamentem a győri rendházba. Láttam, hogy már csak néhány napja van a földi életben. Időnként haza-hazamentem. Július első napjaiban halt meg lelkiileg felkészülve a halálra, hisz az egész élete egy nagy készület volt. Ápolása a legnagyobb fokban kielégítő volt. Mariska az utolsó hetekben fizetés nélküli szabadságot vett ki, és Terussal együtt állhatatosan mellette voltak. Édesanyám az első találkozásakor megemlítette: „Nem leszek ott az újmiséden.” De nehezek voltak számomra ezek a szavak! Ezt már előtte tisztáztam és feldolgoztam lelkemben, de most mégis mély fájdalommal hasított bele a lelkembe. Többi fájdalma között ez is egy volt, talán a legnagyobb lelki fájdalom lehetett.

Július 8-án fejezte be nekünk annyira drága életét. Emberileg – úgy hiszem – egyenesen ment az Úr színe elé. Vasárnapi nap délutánján volt a temetése, Miklós atya, a győri rendház főnöke temette. Nagyon szomorú temetés volt. Még a természet is gyászolt velünk: beborult az ég, esett az eső. Olyan volt az időjárás, mint azt pár hónappal előtte megálmodtam. Három gyermeke nem is volt jelen. Ave o anima pia, benedicta beata.

Pár napig még Győrött maradtam, lelkigyakorlatot tartottam. Ugyanis júl. 14-én a diakonátust (szerpapságot) kaptam meg. Előtte nap érkeztem Keszthelyre és másnap Kovács Sándor szombathelyi püspök ötünknek feladta a diakonátust (Bonifác – Csapó Imre, Juvenál, Zsigmond, Fülöp testvéreknek), Bertalan és Ambrus testvéreknek pedig a subdiakonátust (alszerpapságot).

Most már készültem a papságra.

(folytatása következik...)

BIBLIKUM

**A BIBLIA KIALAKULÁSÁNAK
FÖLDRAJZI KÖRÜLMÉNYEI
(3. rész)**

Fr. Tavas Béla ocd – Budapest

Növény és állatvilág

I. Fák és cserjék

„Majd azt mondta Isten: Hajtson a föld füvet, mely zöldell és magot hoz, és gyümölcstermő fát, amely a földön faja szerint meghozza gyümölcsét, a belsejében maggal,, (Ter 1.11). A Biblia embe-
re nagy gondot fordított a növényekre, mert úgy gondolták, hogy a növények termesztése és gondozása Isten munkatársává teszi őket. Növények a sivatagos területeken alig találhatók, kivéve néhány szárazságtűrő fa, cserje, vagy fűfélék. Ilyenek az akác félék, a tamariszkusz és a rekettye. Akácból készült például a frigyláda (Kiv 25.10), tamariszkusz fa alatt bírászkodott Saul (1Sám 22.6). A rekettye nagyon szép látványos, hófehér, bíbor csíkozású virágaival, akár 3m magasra is megnőhet. A nagyobb oázisokat pálmaligetek adnak árnyékot, amiket elsősorban datolyapálmák alkotnak.

A sivatagokban a dúsabb növényi élet a folyóvölgyekre korlátozódik. A követlen folyópartok, valamint az azok árterein kialakult kisebb-nagyobb mocsarak jelentik a dúsabb vegetációt. A folyópartokon a vízkedvelő fák, mint a fűz, magas kőrös és a platán a fő fajok. A fűzfák több helyen is említi a Biblia. A fűzfák árnyékában tanyáznak a vízilovak (Jób 40.22). A babiloni fogság idején fűzfák ágai közé akasztották hárfáikat (Zsolt 137.2). A platánt Ezekiel említi a fáraóról szóló példázatban (Ez 31.18).

A mocsarak fő növénye a papi-rusznád, ami a kákafélékhez tartozik, és nagyon fontos növény volt. Az akár 4m-re is megnövő nádat főleg a Nílus deltájában szedték, de Galilea mocsaraiban is termett. Minden részét fel tudták használni, mert hajtásából főzeléket készítettek, hancsából vitorlaszövetet szőttek, szárából

könnyű csónakokat és hajókat építettek. Vékonyra szeletelt leveléből készült a papirusz, amelyre ólom vesszővel írtak.

A Libanon-hegység és Palesztina csapadékosabb területein dús vegetáció volt. A hegyek lejtőin sűrű erdők a fennsíkokon dűsfűvű legelők zöldelek. Ezeknek az erdőknek fontos vízmegtartó szerepük volt, ezért abban az időben magasabb volt a talajvízszint, és nem száradtak ki olyan hamar a források. Azonban az erdők kiirtása lassan megváltoztatta ezt a dús vegetációt. A fákat két okból vágták ki, először is azért, hogy újabb legelőkhöz jussanak, másrészt az építkezésekhez szükséges jó minőségű fáért. A Jordánon túl főleg Básán vidéke volt erdőkben gazdag (Zak 11.2). A D-i részek és a Jordán-völgye cserjés, bozótos terület volt. A biblia a cserjék és bokrok közül a csipkebokrot, a mirtuszt és a rekettyét említi (Kiv 3.2) (Zak 1.8).

Tölgy:

A tölgyek a sík területeken és a hegyvidéken egyaránt tenyésznek, lassan, de nagyra nőnek ezért hosszú életűek, akár 300-400 évig is élhet. Egy-egy tölgynek külön neve is volt, de előfordult, hogy egyes helyeket is tölgyekről neveztek el (Bir 9.6, 9.37) (1Sám 10.3). A nagyobb magaslatocon egyedülálló tölgyeket kultikus helynek is használták. Több tölgyfaj is megtalálható volt, de a két legjelentősebb a karmazsin- és a kecskeszem-, vagy más néven valloneatölgy.

Ciprusfélék:

Sokszor a cédrussal együtt emlegetik, elsősorban a Libanon és a Hermon fája (Iz 37.24) (Ez 27.5). A fája kemény és illatos, de jól megmunkálható, építkezésekhez szerszámkészítésre rendkívül alkalmas. Fája sok gyantát és olajat tartalmaz, ezért ellenálló a kártevőkkel. Az ókorban keresett fa volt, hajókat, bálványszobrokat és Egyiptomban múmia koporsókat is készítettek belőle. Salamon is sokat vásárolt Hirámtól, Tírusz királyától, a Templom építéséhez (1Kir 9.11).

Cédrus:

A cédrust a legnemesebb fának tekintették, sokszor hadizsákmányként szerepelt. Rendkívül magas, akár 40m-

re is megnöve és törzse a 4m-es vastagságot is elérheti. Rendkívül hosszú életű, 3000 évesnél idősebb is akad közöttük. Kellemes illatot áraszt, a fertőzésekkel szemben ellenáll, ezért nagyon értékes, gyantájából illóolaj készül. Hosszú életüknek és impozáns megjelenésüknek köszönhetően beépültek a különböző népek eposzaiba, mint például a Gilgames-eposzban a Cédrus-hegy egy gyönyörűsége kert. Dávid király és Salamon is sokat vásárolt az építkezésekhez (1Kir 5.20).

2. Virágos növények

A virágok közül csak keveset említ a Biblia, pedig Palesztina híres volt virágflórájáról. Tavasszal a kései esők után virágba borult az erdő és a mező, de ha jött a tikkasztó K-i szél hamar elhervadtak. A Szentírás csak kevés virág nevét őrizte meg, ilyen a lilium, a rózsza és a nárcisz (Én 2.16). Sok esetben csak összefoglalóan beszél a virágokról (Zsolt 103.15) (Szám 17.23). Izrael kultuszában nem sok szerepe volt a virágoknak, a templom díszítésénél azonban alkalmaztak virágmotívumokat (1Kir 7.19).

(A termesztett növényeket a mezőgazdaságnál fogom ismertetni)

3. Az állatokról általában

Az ókori népek kultúrájában fontos szerepük volt az állatoknak. Nem csak ételnek vagy igavonásra használtak állatokat, soknak kultikus szerepe is volt és szentként tisztelték. Ilyen volt Egyip-

tom állatcultusza, ahol a macskát istenként tisztelték. Izrael népe is mikor megszegi az Úr törvényét és aranyborjút készít magának, az az egyiptomiak Ápisz bika kultuszára vezethető vissza (Kiv 32.4). A bika ugyanis a bátorság, az erő, a férfiaság és a harci szellem kifejezője volt. Egyiptomban istenként tisztelték és Ozirisz megtestesülésének tartották.

A Szentírásban külön törvények foglalkoznak az állatokkal, mind a vadonélő, mind a tenyésztett állatokkal. Az állatoknak nagy szerepük volt ebben az időben, ugyan is a hús, a tej és a vaj eledel az ember számára, a gyapjú, a kecske és a teve szőre alapanyagú szolgál a ruházatkodáshoz és a sátorkészítéshez. A bőrt a ruházathoz is használja az ember, vagy tömlőket készít belőle. A sivatagos helyeken az állati ürülék tüzelőül is szolgált, belsősege (Pl. a hal szíve és epéje) orvosságul. Megfigyelik a madarak életét és hasonlatokban a mindennapi életre vonatkoztatják (Zsolt 102.7) (Jer 8.7). Felhasználják az állatokat, vagy csak egyes részeit az Istennek bemutatott áldozat bemutatására, a véreire pedig külön törvények vonatkoztak, mivel azt tartották, hogy a vér élet, mert az élet mintegy a „vérben lakik”. Az állatok viselkedésformáit emberi tulajdonságok, vagy különféle típusok jellemzésére is használták (Ám 4.1). Bizonyos állatok nevét becézésre is használták (Én 2.14), vagy állatok nevét adták embereknek (Ráchel = anyajuh, Debóra = méh, Zeel = farkas). A Biblia az állatfajok mai értelemben vett csoportosításával nem foglalkozik. A teremtéstörténet négy csoportra ossza az állatokat,

vízi, szárazföldi állatokra, madarakra és férgekre (Ter 1.21-25). A Termékeny Félhold területén sok állatfaj élt és egyes helyeken kimondott vadbőségről lehetett beszélni. A sivatagos részeken egy-két rovarfajt és kisméltot leszámlálva szinte alig élt állat. A félsivatagos sztyeppék lakója volt a vadcsamár és a teve, amíg nem háziastították őket, de élt itt több antilop és gazella faj is (Mtörv 14.5). Számátlan madár faj élt a síkságtól a hegyekig mindenhol, a kis énekesmadártól a különféle ragadozó madarakig (Jób 39.13). A szárazföldi ragadozók közül nem nagy egyedszámmal, de élt itt oroszlán, medve, párduc, de a sakál és a hiéna volt a jellemző, amik nagy csapatokban vándoroltak és a döögöket is eltakarították (Mik 1.8) (Jer 50.39). A sivatagokat átszelő folyók és főleg ezek árterén található mocsarak rengeteg vadnak volt az otthona. A sok vízmadáron kívül vaddisznó, őz, nagyon sok béka, víziló és krokodil is élt, a vizek halban rendkívül gazdagok voltak.

4. Palesztina állatvilága

Palesztina területe, különösen is a hegyvidék nagyon sok állatnak adott élőhelyet. Vizeiben pedig rendkívül bő halállomány élt. A fajok nagy száma és sokszínűsége miatt azonban csak az ember szempontjából jelentőséggel bírókkal foglalkozom.

Gazella, antilop, őz:

A füves sík vidékeken az antilopfélek, a gazellák és az őz állománya jelentős volt. Ezeknek az állatoknak azért

volt jelentősége, mert párosujjú patások lévén tisztának számítottak és el ejtésükkel élelemhez jutottak.

Dám- és gímszarvas:

A dombos ligetes erdőkben élt a dámszarvas, a gímszarvas pedig a magasabban fekvő zártabb erdőket kedvelte. Az Ószövetség emberének kedves állatai voltak, sokszor becézés képen embereket hasonlítottak hozzájuk (Én 8.14). A dámszarvast sokszor fejedelmi kertekben is tartották.

Oroszlán:

Az oroszlán a füves területeket szegélyező, fás bozótos részeket szerette és innen rontott rá áldozatára. A Jordán-völgyében volt a legnagyobb az állományuk, és innen indulva, portyázásaik során ragadtak el állatokat a nyájakból. Termetre ugyan kisebb volt, mint az afrikai, de így is veszedelmes ellenfele volt az embernek. A ró-

mai korra azonban Palesztina egész területéről kipusztult (Ám 3.4).

Kutyafélék:

A kutyafélék közül többféle faj is élt itt, ezek közül a legveszélyesebb a sakál, a hiéna és a farkas volt, mert fal-kában vadászva sokszor támadtak rá a nyájakra. Élt még itt róka is, de mivel egyedül vadászott és kistermetű, ezért nem jelentett különösebb veszélyt (Hab 1.8).

A medve és a párdúc:

A hegyek két nagy ragadozója, a mai időkre nagyon megfogyatkozott és csak a Libanon és az Antilibanon hegyeiben élnek. Az ókori ember számára nagy veszedelmet jelentettek, mert nem csak a nyájakat támadták meg, hanem még az emberre is rátámadtak. A medve robosztus természetével és nagy erejével nehéz volt szembe szállni, a párdúc pedig igazi macska-féle ragadozóként rendkívül csendesen és hátulról lepte meg áldozatát (Jer 5.6) (1Sám 17.34).

Madarak:

A ligetes erdőkben nagy számmal élt a galambnak több faja is fészkel, de gyakori volt a rigó és a szarka is, a holló pedig a magasabb hegyek sziklaperemin fészkel. A ragadozó madarak közül a bagolynak több faja is élt itt, de sasok és ölyvek is gyakran szítáltak a magasba. A keselyűknek pedig fontos szerepük volt a dögök eltakarí-

tásában. Érdekes, hogy a gólya mindkét faja (fehér és a fekete) csak átvonul ezen a területen és csak nagyon ritkán fordul elő, hogy egy-egy pár fészket is rak (Zsolt 55.7) (Zsolt 84.4) (Zsolt 104.17) (1Kir 17.4).

Halak:

Palesztina vizeiben, nagyszámban éltek halak, bőséges eledelt adva az embereknek. Genezáret-tavában a Jordán kifolyásánál különösen is nagy mennyiségben voltak halak, de még a mai napig is 26 halfaj él a tóban.

Hüllők és csúszómászók:

Ezek az állatok „tisztátalanak” számitottak, ezért közutálat tárgyai voltak. Különösen a kígyót irtották, mert a kígyó vitte bűnbe az első emberpárt a paradicsomban.

Érdekesképpen megemlíthető, hogy a Jordánban élt víziló és krokodil is, melyeket régészeti leletek is igazolnak.

A növény és állatfajok felsorolása nem teljes, csak kiragadott, nagyobb számban előfordult és az ember szempontjából érdekes fajokról van szó. De ebből is látszik milyen gazdag volt vadakban és növényekben ez a terület, ha hozzávesszük a kedvező éghajlati körülményeket láthatjuk, hogy milyen kedvező feltételei voltak itt az emberi ség és a kultúra fejlődésének.

(folytatása következik...)

A KÁRMEL NAGY CSALÁDJA

Egyedül az Egyetlennel

A sarutlan kármelita nővérek rovata

LISIEUX-I SZENT TERÉZ MEGLEPŐ KARÁCSONYI MEGTÉRÉSE

(Második, befejező rész)

Nézzük meg most Teréz önéletrajzának két nagyon ismert szakaszát, amelyek között megoszlik megtérésének elbeszélése. Az első szakasz lezárja a megelőző hosszú tíz évet, a második megnyitja az azt követő termékeny időszakot.

Az *A kézirat* napokra lebontott megírásának rekonstrukciója²³ megvilágítja számunkra, hogy hogyan mutatja be Teréz 1895-ben az 1886-ban történt megtérését. Mindkét szakasz ugyanazokkal a sajátosságokkal bír: egyesíti a megtérés elbeszélését egy másik narratív elemmel oly módon, hogy a karácsonyi megtérés egy hosszabb időszakba illeszkedik, amelynek van előzménye és utótörténete. Ez a mód, ahogyan mindent egyszerre mesél el, megszünteti a hirtelen törés benyomását, amit sugallna az általa használt „teljes megtérésem” kifejezés, és kettős olvasatra sarkall bennünket az esemény kapcsán: kiegészítő és ellentétekre épülő olvasatra.

Az első szakasz két eseményt foglal magában, amelyeket Teréz szabadítás-

²³ A kérdés tanulmányozható in: Claude Langlois: *L'autobiographie de Thérèse de Lisieux*, Cerf, Paris 2009

ként mutat be. Ezek gyermekek mennyei közbenjárására történnek. Az első az aggályosság krízisének megszűnése október és december között a „négy kis angyal” vagyis csecsemőként, kisgyermekként elhunyt testvérei közbenjárására,²⁴ a második könnyeinek elapadása a karácsonyi Gyermekek közbelépésének köszönhetően.²⁵ Még nem hangsúlyozták eléggé e két esemény kapcsolatát, amelyek átformálták Teréz mindennapi életét, és amelyek elbeszélésében a végét jelentik két olyan különböző ciklusnak, amelyeket ő itt összekapcsol. Az aggályosság megszűntével véget ért több, mint három év szorongó rákérdezése különös betegsége mibenlétét, és még inkább a Szűzanya közbelépésére történt csodálatos gyógyulását illetően.²⁶ A könnyek megszűnésével az édesanyja halálát követő tíz panaszos év tűnik tova.

²⁴ A gondolatmenet könnyebb követhetősége érdekében jónak látom ide másolni a szóban forgó elég hosszú szöveget. „Mikor Mária belépett a Kármelbe, még nagyon aggályos voltam. Miután ő már nem lehetett bizalmasom, az Egek felé fordultam. A négy kis angyalhoz, aki megelőzött engem ott fenn, mert úgy gondoltam, hogy ezek az ártatlan lelkek, akik soha nem ismerték meg a vergődést vagy a félelmet, biztosan megszánják szegény kis hűgukat, aki szenved a földön. Gyermeki egyszerűséggel szóltam hozzájuk, figyelmeztetve őket arra, hogy mint utolsót a családban mindig engem szerettek a legjobban, engem halmoztak el a leginkább gyöngédséggel a nővéreim, s ha a földön maradtak volna, szeretetük minden bizonytalannal felém is megnyilvánult volna... Az, hogy az Égbe távoztak, szerintem nem ok arra, hogy megfélemlítsenek rólam, ellenkezőleg, miután olyan helyzetben vannak, hogy magukból az isteni kincsek-ből meríthetnek, szerezzék meg számomra onnan a békét s mutassák meg így, hogy tudunk továbbszerezni az Égben!... A felelet nem késett, csakhamar előntötte a lelketem gyönyörűséges hullámaival a béke s én megértettem, hogy ha a földön szeretnének, akkor hát az Égben is szeretnek... Ettől kezdve megnőtt a tiszteletem kis fivéreim és nővéreim iránt, szeretek gyakran foglalkozni velük, beszélni velük a száműzetés szomorúságáról... s a vágyamról, hogy mielőbb együtt legyek velük a Hazában!” Lisieux-i Szent Teréz Önéletrajza, (Ford. Kis Monika), Ecclesia, Budapest 1993², 112.

²⁵ „Valóban kibírhatalan voltam túlérzékenységem miatt; így, ha megesett, hogy akaratlanul is valami fájdalmat okoztam olyasvalakinek, akit szerettem, a helyett, hogy **sírás** nélkül felülkerekedtem volna rajta, úgy **sírtam**, mint valami bűnbánó Magdolna, ez pedig csak tetézte a hibámat, ahelyett, hogy csökkentette volna s mikor már kezdtem volna megvizsgálatódní az eredeti dolog felől, **azon sírtam, hogy miért sírtam**... Minden meggondolás hiábavaló volt és sehogyan sem tudtam levetkőzni ezt a csúf hibát.”

„Nem is tudom, hogy ringathattam magam a Kármelbe-lépés édes gondolatába, hiszen még gyermekcipőben jártam [az eredetiben: **pályába csavarva élttem**]... Kellott, hogy a jó Isten egy apró csodát tegyen, amitől azután egy pillanat alatt **megnövök** s ezt a csodát Karácsony felejthetetlen napján tette; azon a **fényességes** éjszakán, amely megvilágítja a Szentháromság gyönyörűségét, Jézus, az édes, **kicsi**, egy óras Gyermekek, lelkeim éjszakáját fényözönné változtatta... Ezen az **éjjelen**, mikor gyengévé és szenvedővé vált irántam való szeretetből, engem **erőssé** és bátorra tett, rám adta fegyverzetét s ezen áldott éjszaka óta nem estem el egyetlen harcban sem, hanem ellenkezőleg: győzelemről-győzelemre mentem s **úgyszólván »az óriás pályafutását«** kezdtem meg!... Könnyeim forrása elapadt, ezután már csak ritkán és nehezen fakadt fel s ez igazolta azokat a szavakat, amelyeket mondani szoktak nekem: »Te annyit sírsz gyermekkorodban, hogy később már nem is lesz elsírnivaló könnyed!...» Önéletrajz, 113-114; 115.

²⁶ „Ennek a kimondhatatlan kegyelemnek az emléke négy éven át valóságos **lelki kín** volt számomra.” Önéletrajz, 82. „A második Szentáldozásomat megelőző lelkigyakorlatom alatt azonban megrohant az aggályoskodás szörnyű betegsége. Keresztül kell mennünk ezen a mártíriumon ahhoz, hogy jól megérthessük; hogy én mit szenvedtem másfél éven át, azt kimondani nem lehet... Minden gondolatom és tettem, még a legegyszerűbb is, szorongás tárgya lett.” Önéletrajz, 101-102.

Figyelnünk kell arra is, ami megszűnik, és azokra is, akik hatékonyan közbelépnek e szakaszok lezárulása érdekében. A „kis angyalok” és a Gyermeke Jézus közbelépése a Szűzanya mosolyának a folytatása. Teréz életét a lényeges pontoknál csodálatosan megjelöli az égi közbenjárás pecsétje, ott, ahol az emberi közreműködők, vagyis testvére, Mária, az aggályosság vagy a könnyek kapcsán kudarcot vallottak.

Látszólag nehezebb összehasonlítani a két eltűnt „tárgyat”, a gyötrő aggályokat és a hullatott könnyeket, annál is inkább, mivel hogy az előbbiek rejtettek voltak, míg az utóbbiak nyilvánosak, az előbbiek saját hibáinak beteges értékelései, az utóbbiak pedig gyerekes megnyilvánulások, amelyeknek véget kellett volna vetni, hiszen a könnyek már nem valók úgy a nőknek, mint egy évszázaddal korábban. De ha azt nézzük, hogy merre tart a megtérés (hivatása beteljesítésére), akkor az aggályosság eltűnése, és a könnyek elapadása egy hirtelen megjelent érzelmi és lelki, szellemi érettség bizonyítékai. Csupán ezek megjelenése teszi lehetővé egy korarérett kármelita hivatás komolyan vételét.

A második szakasz, amelyet jobban ismerünk, gazdagsága miatt hosszabb kommentárt érdemelne. A lényegre tekintve azt látjuk, hogy Teréz egyesíti annak elbeszélését, ami az éjféli miséről való hazatérés után történt, (a serdülő lány lenyelte könnyeit édesapja megjegyzése miatt, amelyet az gyermekes viselkedése kapcsán tett) egy későbbi látomással egy kép kapcsán, amely miszáléjából csúszott ki, s a megfeszített Krisztust ábrázolta, akinek földre hulló vérére szeretné összegyűjteni, hogy gyümölcsöztesse.²⁷ Itt most nem lesz szó arról, hogy e látomásban Teréz hogyan helyezi magát a kereszt alatt lévő Mária Magdolna helyére, s arról sem, hogy mikorra tehető ez a kegyelem, amely nyilvánvalóan a karácsonyi kegyelmet követően történt, és időpontja egyébként megbízhatóan nem azonosítható. A lényegre térve: Teréz összekapcsol megtérést és látomást, egy fényképszerű látomást, hogy ez utóbbi értelmet adjon az előbbinek. E szakasz eddig nem is gyanított egyedülálló adalékkal bír a szöveg megírásának időpontját illetően, s rámutat, hogy mennyire befolyásolta Teréz megtérése bemutatása kapcsán.²⁸

²⁷ „De Teréz már nem volt a régi, Jézus megváltoztatta a szívét! Lenyeltem könnyeimet, hirtelen lefutottam a lépcsőn s elnyomva szívem dobogását, vettem a cipőket s Papa elé téve **vigan** kiszedtem belőle minden ajándéktárgyat, oly boldog arccal, mint valami királynő. Papa nevetett, vidám lett újra ő is és Céline ezt hitte, hogy **álmodik!** ... Szerencsére édes valóság volt ez, a kis Teréz újra megtalálta lelkierőjét, amelyet 4 és fél éves korában elvesztett s mos már egyszer s mindenkorra meg kellett őriznie! ...”

„Egy vasárnapon egy olyan fényképet nézegetve, amely a kereszten függő Jézust ábrázolja, szíven ütött, hogyan folyik a vér az egyik kezéből, nagyon fájt arra gondolnom, hogy ez a vér a földre hull, anélkül, hogy bárki is fölfogni iparkodnék, és én elhatároztam, hogy lélekben ott fogok állni a Kereszt lábánál, hogy összegyűjtssem az isteni harmatot, megértve, hogy a lelkekre kell széthintennem azt ...” *Önéletrajz, I 16; I 17.*

²⁸ Olvasható az idézett műben: Claude Langlois: *L'autobiographie de Thérèse de Lisieux.*

Teréz, miután elmesélte, hogy hogyan nyelte le könnyeit Karácsony éjszakaijában, egyszerre tesz utalást a csodálatos halfogásra és Jézus lándzsával átszúrt oldalára.²⁹ Az első szöveg a Pünkösöd utáni IV. vasárnap evangéliuma, amelyet 1895. június 30-án olvastak, a második a Szent Vér ünnepéé, amelyet július 1-jén ünnepeltek. E két evangéliumi szakasz elhangzása épp akkor, amikor megtérése történetét írja, kétségtelenül segítették abban, hogy mélyebb értelmét felfogja. Az első arra szolgál, hogy megismétli annak a pillanat a fontosságát, amikor elállnak könnyei és hangsúlyozza benne Jézus szerepét: „Azt a munkát, melyet én 10 év alatt nem tudtam elvégezni, Jézus, megelégedve **jóakaratommal**, amely sohasem hiányzott, egyetlen pillanat alatt elvégezte. Jézus hozzám még irgalmasabb volt, mint tanítványaihoz, **Ő maga vette kézbe a hálót**, kivetette s halakkal telten húzta vissza.” Ezek a halak az ő könnyei, amelyek egyik pillanatról a másikra felszáradtak. De ugyanez a szakasz segít megragadni a megtérésének adott értelmet: Jézus a lelkek halálszát alakította ki benne, érezte, hogy szívébe hatol a szeretet. És hasonlóan, János evangéliumának olvasása a Szent Vér ünnepén elvezeti őt arra, hogy egymás mellé helyezze a karácsonyi megtérést egy későbbi látomásával, ahol a Jézus kezéből és oldalából folyó vér (amely egyébként a Teréz által említett képen nincs ábrázolva!) világosabban kifejezi, hogy mi lesz apostoli hivatása, ti. a lelkekre szórni e kiontott vért.

A két szakasz, amelyben Teréz megtérését elmeséli, szimmetrikusan van felépítve. A megelőző vagy utólagosan hozzárendelt esemény arra szolgál, hogy magyarázza a megtérést, és hogy tartalmasabbá tegye a szóban forgó esemény szegényes mivoltát. Megtérésének két olvasata kölcsönhatásban van egymással, hogy bemutassa: mi az, ami véget ért, s mi érkezett el. Az el-

²⁹ „Ezen a **fényességés éjjelen** kezdődött életem harmadik, s valamennyi között legszebb, az Ég kegyelmeivel legjobban telített korszaka. Azt a munkát, melyet én 10 év alatt nem tudtam elvégezni, Jézus, megelégedve **jóakaratommal**, amely sohasem hiányzott, egyetlen pillanat alatt elvégezte. Mint apostolai, én is elmondhattam: »Uram, egész éjjel halásztam, és semmit sem fogtam.« Jézus hozzám még irgalmasabb volt, mint tanítványaihoz, **Ő maga vette kézbe a hálót**, kivetette s halakkal telten húzta vissza... A **lelkek** halálszát alakította ki bennem, nagy vágyat éreztem, hogy a bűnösök megtérésén dolgozzam, ennyire mélységesen nem töltött el még vágy... Egyszóval: éreztem, hogy szívembe hatol a szeretet, annak szüksége, hogy elfelejtssem önmagam, azért, hogy örömet szerezzek s ettől fogva boldog voltam!... Egy vasárnapon egy olyan fényképet nézegetve, amely a kereszten függő Jézust ábrázolja...” Önéletrajz, 116-117.

ső inkább a pszichológiai törésre irányul, s jelzi, hogy ami hirtelen és tartósan eltűnt (a gyermekes viselkedés), lehetővé teszi hivatása megvalósítását az elnyert érettség és az újra megtalált határozottság révén. A második olvasat teológiai, a szeretetet emeli ki, amely átalakítja és megnyitja az apostoli hivatásra, a „nagy bűnösök” megtérítésére. De van egy pszichés hozadéka is a szív kitágítása és a családi burokból való kilépése által.

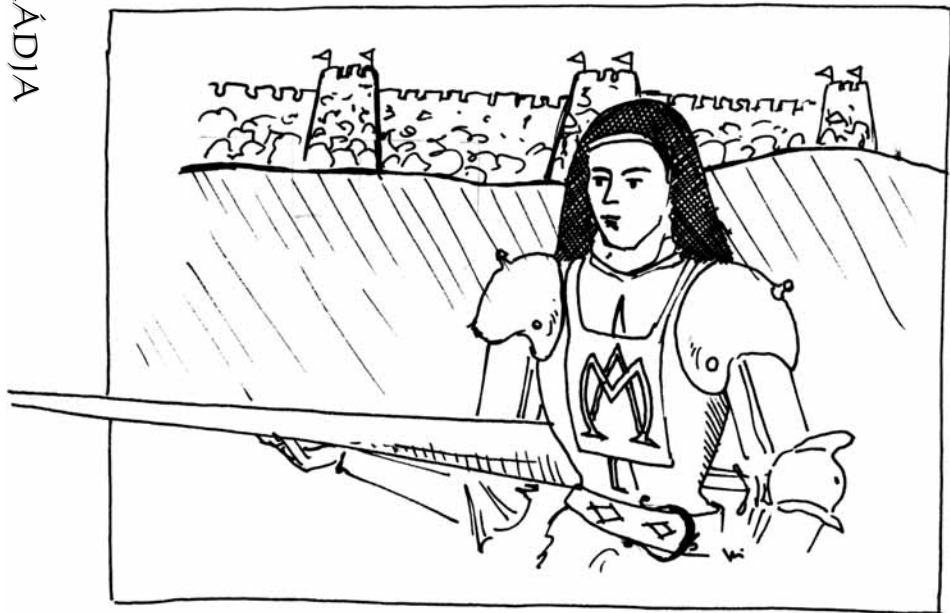
Három megvilágítandó pont lenne még, hogy jobban megértsük e központi jelenetet. Az első a dátumokat illetően. Mikortól kezdi a 14 éves serdülő Teréz a maga sajátos logikája mentén összekapcsolni az 1886-os karácsonyi kegyelmet és hivatásának a következő Karácsonyon való megvalósítását? Talán először tudatosítania kellett az esemény fontosságát a benne létrejött változások láttán, amelyeket 1887 első felében élt át, s amelyekről önéletrajza következő szakaszában beszél. Ezt követően kellett megterveznie hivatása megvalósítását. A második megvilágítandó pont az, hogy tulajdonképpen nem hagyatkozhatunk rá teljesen az ő hagiográfiai javaslataira hivatása régiségét illetően, sőt még az édesapjától való pünkösdi engedélykérésnek sem kell túl nagy fontosságot tulajdonítanunk. Ha elbeszélése logikáját megértjük, akkor Pranzini megtérése az, (akinek kivégzéséről Teréz csak szeptember 1-jén szerzett tudomást) ami kármelita hivatását igazolja, bizonyítva az ima hatékonyságát. A harmadik pontban jobban meg kell vizsgálnunk, hogy mi az, amit Teréz a termékeny 1887-es évben megélt, s amit újraértelmez 1895-ben az irgalmasság-kinyilatkoztatás fényében. **Azt mondhatjuk, hogy karácsonyi megtérése élete egyik központi eseményének kései olvasata az irgalmasság-kinyilatkoztatás fényében.**

Teréz még egy utolsó alkalommal visszatér megtérése történetéhez 1896. Mindenszentek napján, hogy annak egész jelentőségét megossa testvérével, Roulland-nal. Ez a szöveg alapvető fontosságú, mert az *Önéletrajzon* kívül az egyetlen hely, ahol erről beszél. „1886. karácsony éjszakája valóban döntő volt hivatásom szempontjából, de ha világosabban akarom megnevezni, így kell hívnom: megtérésem éjszakája. Azon az áldott éjszakán, amelyről meg van írva, hogy »magának Istennek a gyönyörűségeit világítja meg«, Jézus, aki irántam való szeretetből gyermekké lett, méltóztatott kiemelni a gyermekkor pólyáiból és tökéletlenségeiből; úgy átalakított, hogy többé nem ismertem magamra. E nélkül a változás nélkül még sok éven át a világban kellett volna maradnom. Szent Teréz, aki azt mondta leányainak: »Azt akarom, hogy semmiben se legyetek nők, hanem mindenben egyenlők az erős férfakkal«, Szent Teréz nem akart volna gyermekének ismerni, ha az Úr nem öltötte volna rám isteni erejét, ha nem ő maga fegyverezett volna föl a háborúra.”³⁰

Ahhoz, hogy ezt az utolsó bemutatást megértsük, pár hónapot vissza kell mennünk az időben. 1896 júniusában Gonzagáról nevezett Mária anya egy fiatal papot, a misszionáriusként Kínába induló Roulland-t bizza Terézre. Amikor

³⁰ Lisieux-i Szent Teréz, *Levelek paptestvéreimhez*, (Ford. Jakubinyi György), Sarutlan Kármelita Nővérek, Magyarország 2008, 127. oldal.

Roulland július elején indul, Teréz a maga módján magához szelídíti őt megküldve neki „kegyelmi napjai”-nak listáját. Ebbe beleírja 1886. december 25-ét is, de úgy mutatja be, mint amely „az összes közül a kegyelem napja”. Roulland szeptember 25-én válaszol neki Kínából, s december 25-e kapcsán megjegyzi: „Valószínűleg az a nap, amelyen a jó Isten meghívta önt a Kármelbe.”³¹ Ezt a feltételezést igazítja ki Teréz a fentebb idézett levélben, hogy ez nem hivatásának, hanem megtérésének a napja. Teréz itt új testvérel beszél, akit az Úr „öröktől fogva” egyesített vele, s aki ugyanakkor idegen számára, mert nem ismeri őt. Hogyan mutassa be neki megtérése történetét? Először is visszafogottan és erőteljesen kifejezi az esemény központi jelentőségét, „az összes közül a kegyelem napja”, majd elhallgatva a felszaradt könnyeket és a szívét elárasztó szeretetet, hangsúlyozza a Gyermekek szerepét, aki hirtelen „kiemelte a gyermekkor pályáiból és tökéletlenségeiből”, s ezáltal egy új és egyszerre idegen és ismerős Teréz jelent meg benne. De Teréz itt behoz egy új perspektívát: ahogy Avilai Teréz óhajtotta leányait, íme, isteni erővel övezte fel őt, mint egy harcost. Teréz, aki március óta újoncmesternő, valószínűleg újraolvasta a *Tökéletesség újtát*, ahonnan ez az idézet származik, s tanítja azt a rábízottaknak, ugyanakkor önmagára is alkalmazza amikor hivatása meghatározó jelenetére visszatekint. Mit akar itt

³¹ Uo. 121. oldal.

mondani? Hogy átalakulásának radikalitása nemcsak abban áll, hogy hirtelen átment a gyermekkorból a felnőttkorba, hanem még inkább azt, hogy elhagyta a női szokásokat (jelesül a könnyeket), hogy magára öltse a harcosok erejét. (Pár hónap múlva írja meg a „Fegyvereim” című versét.) Még egy utolsó megvilágítás ez hivatását illetően halálos betegsége és a lelke elsötétülése által megjelölt jelenben, ugyanakkor tényleges nyitottság mások felé, novíciái, testvérei iránt.

Összegzés

Teréz 1896 tavaszán, rövid életének utolsó szakaszában megerősíti az 1886 karácsonyán történt fordulat jelentőségét és hangsúlyozza megtérésének központi szerepét az életében. Ugyanakkor ez a tény nem válaszolja meg teljesen a korábban felvetett kérdéseinket, annál is inkább, mert úgy tűnik, hogy a kármelita nővér önéletrajzában megtérése történetét a nagy szentek kategóriájába sorolja, nem a megtértekébe. Hogyan értelmezzük ezt az alapvető ellentmondást? Kétségtelenül megkülönböztetve megtérést és megtérteket. Teréz nem helyezi saját magát a megtértek közé, hiszen ő megőriztette.³² Ugyanakkor nem tudja másként, csak megtérésként minősíteni azt a hirtelen végbement változást, amely benne történt, azt az erős érzést, amely kívülről érkezett, mint isteni jótetemény; azt a tapasztalatot, hogy életének ritmusa tartósan megváltozott, hogy szíve kitágult, s már nem kis lépésekben él, hanem megkezdte „egy óriás pályafutását”.

Ellentmondás ez, kétségtelenül, de ő kiegyenlíti. Újítás is, amit nagy lendülettel és pontossággal tár fel. Egyszerre pszichológiai és spirituális változásról van szó, amikor egy fiatal nő úgy dönt, hogy tartósan megváltoztatja az életét mindent feltéve a szeretetre, amely egyre inkább Istenhez köti – pontosabban Jézushoz...

Amikor ezt teszi, akkor bizonyos módon megtér.³³

Katalin nővér
Marosszentgyörgy

³² „A Jó Isten, a Szent Szűz és minden szentek jelenlétében KIJELENTEM, HOGY SOHA NEM KÖVETETT EL EGYETLEN HALÁLOS BŰNT SEM” – biztosította őt Pichon atya életgyónását követően. *Önéletrajz* 178. oldal.

³³ Bővebben kifejtve: Claude Langlois: *Thérèse de Lisieux, La conversion de Noël, Du récit ? l'histoire*, J. Millon, Grenoble 2011.

A világban, de nem a világból

A Világban Élő Kármel rovata

ISTEN ÉS FELEBARÁT SZERETETE

**Országos Kármelita Nap
Budapest, 2013. augusztus 31.**

2013. augusztus 31-én, szombaton, VÉK-esek, skapulárét viselők, és sok más testvér igyekezett a budapesti kármelita templomba. Az Országos Kármelita Nap találkozájára kaptunk meghívást: közös imára, előadásra, szentmisére, terézi-lectio olvasásra, tanúságtételre.

2015. évben ünnepeljük Avilai Szent Teréz születésének 500. évfordulóját. Ezt hat éves előkészületi év határozza meg. Most vagyunk a negyedik előkészületi évben, melynek anyaga: Szent Teréz Belső várkastély című művének közösségi, egyéni olvasása, átélmélkedése. Szent Teréz 1577-ben írta a Belső várkastélyt, amelyben az Istennel való egyesülés hét fokozatáról olvashatunk. Segít megérteni a lelkünkben zajló folyamatokat, az egyes „lakásokban” folyó küzdelmeket és bátorságot önt belénk, hogy meg ne hátráljunk, hanem töretlen elszántsággal haladjunk az imádság útján. Hét lakásra osztja fel a várat – a könyvet – amelyet további fejezetekre tagol. Misztikus írásának alaptémája az Isten és az emberi lélek közötti egyesülést lehetővé tévő kegyelmi folyamat, misztikus élmény leírása. A Belső várkastélyban a léleknek a Szentháromsághoz vezető útját, valamint ennek az imában és szemlélődésben megvalósuló fokozatait írja le.

E nap programjából kiemelem a Terézi Lectio közösségi olvasást, mely kiscsoportokban történt. Tíz fő alkotott egy csoportot. Jómagam csoportvezetői feladatot kaptam András prior atyától, mint főszervezőtől. Csoportomban VÉK, skapulárét viselő testvérek, templomi hívek voltak, idős- középkorú és fiatal egyaránt. A kiscsoportban mindenki megkapta olvasásra: Avilai Szent Teréz: Belső várkastély 5. lakás, 3 fejezet, 7-12 bekezdés sorait. A Szentlélek Isten segítségül hívása után csendes olvasás következett, aláhúztuk, lapszélre írtuk, ami megérintett bennünket. Az aláhúzottakból mindenki elmondta mi érintette meg legjobban, miért húzta alá, mi volt fontos számára. Az elmondottakat összefoglalva megállapítottam, hogy mindenkit megérintett, amit Szent Teréz oly hangsúlyozva leír, „tő-

lünk az Úr két dolgot kíván: azt, hogy szeressük Ő Szent Felségét és szeressük embertársunkat.” A másik fontos dolog, ami elhangzott az, hogy ennek a szeretetparancsnak szinte a megkoronázása, hogy „az Úr tetteket kíván!” Jézus nem egy parancsot nevezett meg főparancsként, (Mt 22,34-40; Lk 10,25-37), hanem kettőt úgy, hogy egymás mellé állította őket. Az első az Isten iránti szeretet, de szorosán kapcsolódik hozzá a másik is, a felebarát iránti szeretet. Ennek az igazságnak tulajdonképpen két arculata van: az első az, hogy nem lehet szeretni Istent, ha nem szeretjük embertársainkat, a másik pedig az, hogy nem lehet szeretni az embereket, ha nem szeretjük Istent. „Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, nem szeretheti az Istent sem, akit nem lát” (1Jn 4,20).

Vajon mi az oka lelki nyomorúságunknak, egy helyben való topogásnak, a vég nélküli lelki szárazságnak? Tudunk-e szeretni s hogyan? A szív a szeretet székhelye. A két legfontosabb parancs is e körül forog. Jézus az Ő Szentséges Szívét állította példaképül, s tőlünk is ezt kéri: „Add nekem, fiam, szívedet!” (Péld 23,26). Milyen lehetett Szent Teréz szíve, hogy olyan nagyon tudta szeretni isteni Jegyesét? Milyen volt ez az emberi szív, hogy Jézus egy angyalát küldte annak megsebesítésére? A szeráf átdöfte ezt a szívet, miért? Ne tudjon többé ez a szív ellankadni, mást szeretni. Csak azoknak jut osztályrészül, akik a kettős szeretetparancsban is tökéletesek. Mi tudná eloltani ezt az égő, lángoló szeretet folyamatot? Mint a Nap, amelynek égető sugara fénybe, melegbe borítja a természetet – éget, gyújtogat ez a szív is! Mik az ő szeretetének tárgyai? Isten, mert akit Isten szeret, azt ő is szereti. Írásait olvasva látjuk, hogy tudja ő szeretni leányait, megbocsát ellenségeinek, jót tud mondani a rosszakról, imádkozik a bűnösökért! De ne csak bámuljuk, csodáljuk ezt a csupa lángszívet, hanem tegyük hasznossá, tanulságossá a magunk számára!

A lelki életben az Isten iránti szeretet két dolgon alapszik: teljes lemondás Istenért, teljes odaadás Istennek! Lemondani önmagunkról, saját akaratunkról, hogy Isten tetszése szerint rendelkezék velünk! Az istenszeretetünk emberi kapcsolatainkon mérhető. A keresztény misztika csúcса a szolgáló szeretet. Nem arról van szó, hogy sokat kell gondolkodni, hanem arról, hogy nagyon kell szeretni. Azt írja Szent Teréz, „ha beteget látsz, akinek szolgálatára lehetsz, ne törődj azzal, hogy elmulasztod az elmélkedést, hanem könyörülj meg rajta. Ha fáj neki valamije, neked fájjon: ha meg kell magadtól vonnod az ételt, hogy neki jusson: tedd meg és pedig ne csak azért, hogy kedvébe járj, hanem azért, mert az Úr kívánja tőled ezt az áldozatot. Ez az igazi egyesülés Isten akaratával.” Jézus megtanított bennünket arra, hogy van egy biztos út, amelyen járva ezt kimutathatjuk. Isten: az embertárs iránti szeretet útja. Ez az embertárs, pedig akit szeretnünk, segítenünk, támogatnunk kell: családtagként ott él velünk egy fedél alatt, vagy épp a szomszédunk, rokonunk, VÉK testvérünk, vagy ismeretlen. Ott dolgozunk vele együtt a munkahelyen, egy helyiségben, vagy éppen távolabb. Mindenképp elérhető módon, láthatóan. Mennyre gyakoroljuk Szent Teréz fel-

hívását? – csak egyféleképpen, mindennapos gyakorlással tegyük a jót, legyünk segítőkészek! Ne hagyj magad eltántorítani, légy jó ember! Akkor a világnak az a kis darabja, ahol élünk és dolgozunk, egy kicsit jobbá lesz!

Legyen szeretetünk szilárd elhatározása: mindent, amit teszünk, Isten kedvéért teszünk! Ez Isten ajándéka, sőt magának Istennek a szeretete, mely „a nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívünkbe” (Róm 5,5).

*Kármel Ékességéről nev. Julianna ocds
VÉK Sopron*

BESZÁMOLÓ A 2013-AS ORKÁN-RÓL „Az aranykor a jövőben van!”

Mint minden évben, augusztus utolsó szombatján Országos Kármelita Napot szervezett a Rendtartomány, a budapesti Huba utcai Kármelben. A találkozón az ország tizenkét VÉK közössége képviselte magát, de szép számmal voltak érdeklődők is.

Rózsafűzér imádsággal és reggeli dicsérettel kezdődött a lelki ráhangolódás az együttlétre, majd P. Bakos Rafael provinciális atya szólt hozzánk, ezzel megnyitva a találkozót.

Ezt követően P. Béri László Renátó atya előadását hallhattuk, melyben a rendelkezésre álló rövid idő alatt igyekezett betekintést adni az Avilában, Szent Teréz születésének 500. évfordulója alkalmából rendezett előadássorozat tartalmába. Csak néhány gondolatot kiemelve az elhangzottakból meg kell említeni, hogy a Terézről szóló képet meg kell tisztítani a barokk kor elemeitől. E korra jellemző rigorizmust, amely csak a mennyiségi teljesítményre fókuszált, – hogy miként állhatunk meg Isten előtt – felváltotta a terézi szemlélet. Isten Terézt adta nekünk, aki alázatra, szeretetre, szabadságra hív minket. Teréz megtérése akkor következett be, amikor felfedezte, hogy már Isten mindent megadott neki. „Egyedül Isten elég!” Kell, hogy tudatosítsuk magunkban, hogy Isten szeret minket. Isten nem szereti jobban Terézt, mint minket, csak minket látványosság nélkül szeret. Meg kell értenünk, hogy szeretve vagyunk, – mondta Renátó atya. Felhívta figyelmünket, hogy Teréz „szenvadni vagy meghalni” jelmondata a mai fordításban: szolgálni vagy egészen Jézussal lenni-ként értelmezhető. Kiemelte, hogy a kármelita karizma élő dolog. Az aranykor a jövőben van, csak rajtunk múlik, milyen lesz ez a jövő, mert mi

építjük. Mindnyájan arra vagyunk hivatva, hogy jobbá tegyük a Kármelita Rendet. A terézi karizmának dialógusban kell lennie a mai idők jeleivel. Meg kell hallanunk, mire van szüksége a kor emberének. Ismerjük meg a környezetünkben élőket, hallgassuk meg gondolataikat. Isten mindig és mindenkor adni akarja a kegyelmet.

Az előadás után Szentmise következett, majd az ebédszünetet az udvaron töltöttük. Itt alkalom nyílt találkozni a különböző közösségekből érkező testvéreinkkel.

A délután kiscsoportos foglalkozással indult. Avilai Szent Teréz: Belső várkastély 5. lakás 3. fejezetének 7-12. bekezdésén elmélkedtünk. Minden csoporthoz kijelöltek egy-egy vezetőt, akik már jártasak a terézi ima levezetésében. Pár mondatban bemutatkoztunk egymásnak, majd tisztáztuk, – mivel örvendetesen sok külső érdeklődő volt a csoportban – ki milyen művét olvasta Teréznek, olvasta-e a Belső várkastélyt, és milyen benyomásokra tett szert a műből. A ráhangoló imádság után mindenki elolvasta a kijelölt fejezeteket és aláhúzta az őt mélyebben érintő gondolatokat. Megosztáskor csak azt az egy vagy két részt olvastuk fel, ami a leginkább a lelkünkhöz szólt. A következő körben – ez már nem volt kötelező – elmondtuk, hogy miért húztuk alá, vágyunk-e rá, törekszünk-e rá, fontos-e számunkra vagy esetleg van-e mélyebb tapasztalatunk róla. Utolsó körben a többiek megosztását hallgatva elmondhattuk, hogy mi érintett meg, milyen kincseket kaptunk ajándékba. Itt szeretném ismét kiemelni, milyen szép számú érdeklődő volt a csoportokban, néhányukkal már az agapé alatt is volt alkalom beszélgetni. Kit a Szűzanya tisztelete, kit a kíváncsiság és az útkeresés hozott kö-zénk. Örvendetes, hogy közülük meglepően sokan ismerték Szent Teréz legalább egy művét. Hálaadással zártuk kiscsoportos foglalkozásunkat.

A nap befejező részében először három különböző házaspár tanúságtételét hallhattuk. Az első házaspár mindkét tagja világban élő kármelita, a második házaspárnak csak a hölgy tagja világban élő kármelita, míg a harmadik házaspár esetében a házasságkötéskor csak a férj volt hívő, és jelenleg még egyikük sem „igazolt” tagja a Kármelnek. Beszéltek hitükről, küzdelmeikről, örömeikről, és mindezekben a Kármel szerepéről. Mindhárom házaspárnál érezhető volt az a kegyelem, hogy Isten két testből egy lélekké tapasztotta őket, akik Őt egymásban szeretik. A házaspárok után a kármelita kispapok európai találkozójáról láthattunk vetítőképes beszámolót Domonkos és János testvérek vezetésével. Különösen érdekes volt az erdélyi autótújrúkról szóló elbeszélésük, amely során még Marcell atya nyomában is jártak.

Az idei kármelita nap is jól szolgálta célját, a közös együttlét és közösen megélt lelki élmények mellett bőven tanulhattunk is. Egyrészt az előadásból, másrészt a kiscsoportos foglalkozások során egymástól is. Jó volt együtt lenni a Kármel nagy családjában.

Szánthó Zoltán OCDS
Illés prófétáról nevezett székesfehérvári VÉK közösség

KESZTHELYI VÉK KÖZÖSSÉGÉNEK TÖRTÉNESEI

Szeptember hó 7-e, elsőszoombat. Különleges összejövetelünk volt. 1/2 5 óraker Imre atya jött a közösséghez, hogy eleget tegyen a két pécsi érdeklődő kérésének, vagyis a tanács jóváhagyásával elvégezze a beöltözési szertartást. Nevezetesen Rostáné Várbíró Éva, valamint Balázs Judit, akik ez alkalomból Szent Családról nevezett Mónika, ill. Szent Pálról nevezett Gizella nevet kapták új védőszentjükként.

Imre atya megemlékezett róla, hogy a következő napon, szeptember 8-án van a Szűzanya születésnapja. Ennek előestéje a mai nap, amikor is teljesülhet a vágyuk, hogy beöltözhessenek a Szűzanya ruhájában, és így vele egysülve növekedhessenek a Kármel hivatásának kiteljesedésében. Mindjobban követve az Úr hívását Isten segítségével az evangéliumi élet megélésére

Ezt követően csendes Szentségimádás volt.

Majd 6 óraker Pawel atya érkezett, aki az Esti Dicséret keretén belül Hederics Józsefné Szent Péter Pálról nevezett Edit nővér, valamint Papp B. Kriszta Szent Mária Magdolnáról nevezett Benedikta nővér kérelmeinek eleget téve

a tanács jóváhagyásával levezette az ideiglenes – 3 évre szóló ígéletüket tételükre vonatkozó ünnepélyes szertartást.

Pawel atya a Tábor hegyéről és a Kármel hegyéről szólt, nem tudni melyik hegyen volt a színeváltozás. De nem is ez a lényeg, hanem az, hogy volt. A Kármel hegyén már jóval korábban, a rend megalakulása előtt éltek egyszerű remetek, akik Isten anyjának közbenjárását kérték szegénységben, Isten imáadásában. Adjunk hálát Istennek, hogy mindkettőjüket meghívta a Szűzanya, hogy ők is szorosabban kövessék a Szent Szűzet.

Mind négy személy láthatólag nagyon boldog volt. A közösség is osztozott ezen örömekben és kegyelmekben.

Köszöntések, fényképezkedések következtek – Kriszta-Benedikta nővér sütitel kínálta a társaságot.

E közben Balázs Judit szülei, akik elkísérték leányukat e szép alkalomra, ők maguk is felvették a skapulárét Imre atya kezéből a sekrestyében. Ők is nagyon meg voltak hatódva. Főleg, hogy az anyukának Mária a neve, nagy kegyelem, hogy együtt ünnepelhettek leányukkal és a Szűzanyával.

Csodálatos nap volt bent a szívekben és a természetben egyaránt, napközben 30° körüli hőmérséklettel, a nyár utolsó igazi meleg vasárnapja.

Marcell atya „jelmondatára” emlékeztünk: „Boldog kármelita, aki tudatában van annak, hogy Mária hajójának az utasa. Ő boldog, ezerszer boldog! Mária szemét keresi, az Ő kezét csókolja, s Jézus táplálja! Él, mint szent, meghal, mint szent, Mária szentje, Mária testvére, Mária fia, áldott kármelita!”

Keszthelyi VÉK Közösség

A VÉK KÖZÖSSÉGEK ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI REGIONÁLIS NAPJA A BUDAPESTI KÁRMELBEN (2013. 06.08.)

*Az alábbiakban a kiscsoportok megosztásait adjuk közre. A csoportok által át-
imádkozott és megbeszélt szövegrész a Belső Várkastély 1. lakás 2. fejezetének
8-18 pontja volt.*

I. csoport

A csoportban budapesti (több csoport) és miskolci hívek voltak (7 fő). Az anyagot mindenki magában, halkán olvasta el, ez után imádkoztunk, majd kezdtük a megosztást.

Első hozzáállásként megpróbáltuk összefoglalni, hogy mi volt az olvasott rész fő mondanivalója. Ezt a következőképpen fogalmaztuk meg: alázatosság és önismeret (IM2,8). Kicsit tágabban: függesszük tekintetünket Krisztusra, akitől megtanuljuk az alázatosságot és az önismeretet (IM2,11). Még tágabban illet-

ve cselekvésre serkentően: az Isten és egymás iránti szeretet az önismeret mérőfoka (IM2,18).

Miután ezeket tisztáztuk, nehezen oldódott a csapat. Az első megfogalmazott gondolat az volt, hogy mi is áll életünk középpontjában. Minden keresztény tudja a választ, mégsem ennek megfelelően élünk. A keresztséggel megkaptuk a belénk öntött erényeket, de valójában nem tudatosítottuk ezeket (IM2,8). A könyv, a megosztás, az elmélgedések a tudatosítási folyamatban segítenek.

Megpróbáltam egy rövid történettel kimozdítani a bezárkózottságból a többieket. Néhány hete történt Erdőkertes mellett egy homok pusztában. Kerékpárral jártam a terepet. A falu elérése előtt egy szempillantás alatt mindkét országúti kerékem tele lett múlt évi királydinnye magokkal. Óvatosan vittem a kerékpárt kézben az első artézi kútig, ott szemüvegben, csipeszszel, aprólékos munkával igyekeztem egyesével kiszedegetni a beletört tüskéket. Kétségbeejtő volt a helyzet, mert hazáig 32 km volt hátra, amit végiggyalogolni hosszadalmas és fárasztó, vonat nincs a közelben.

Amint kiértem az országútra, felültem a kerékpárra, és indultam volna hazafelé, valaki a nevemen szólított. Ismerősöm, barátom volt, Tamás, aki abban a percben végzett egy Erdőkertesbéli kert rendbetételével, és autóval indult volna hazafelé. Elmondtam helyzetemet, azonnal felajánlotta, hogy felvezet hazáig. Hátizsák be az autóba, felálltunk felvezetésre, és baj nélkül hazaértünk. Az egész helyzet, történet szinte bibliai tanításként hatott rám, napokig nem ocsúdtam fel belőle.

Bár kerülőútnak tűnt, mégis a megosztás érdekében a kitérő meghozta az oldódást. Minden hajunk szála nyilván van tartva, ebben mindenki egyetértett. Nem „véletlenek” vannak, nincsenek „szerencsés kimenetelű események”, Gondviselés van. Egyre másra hangzottak el hasonló megtapasztalások, amelyek pontosan összecsengnek a fejezetben leírt tanítással: magunk földjének nyomorúságába süppedünk bele, a félelmek, a kishitűség és a gyávaság iszapjából víz nem fakad fel (IM2,10). Nem látjuk magunkat hivatásunkban, ha csak magunk körül forgunk. Mit is jelent az, hogy teljesen rábízzuk magunkat Ő Szent Felségére? Sok-sok konkrét történet hangzott el ennek igazolására.

Hinni kell abban, hogy néha kilépve az önmagunk körül való forgásból Isten nagyságán és fenségén elmélgedjünk (IM2,8), és ekkor fog minket az önismeret mélyebb fokára elvezetni. Érdekes történet hangzott el az egyik társunktól: mit tegyen olyan valakivel, akivel eddig szoros kapcsolatban volt, ám egyszer csak

elfordult tőle. Imádkozzon, szóljon hozzá, tegyen vele valamilyen jót, hagyja figyelmen kívül az egészet... Lényegében innen kezdve értelmezhetjük a csoportban a klasszikus megosztást: ki saját tapasztalataiból, ki a Bibliából, ki Szent Teréz jelen írásából merítve vállalkozott megoldásra, nem győztem jegyzetelni.

Több konkrét eredmény született a beszélgetésből, amit megpróbálok összefoglalni. Az első egyetértés az ima szükségessége. Ebben azonban nem a hagyományos „malom” a megoldás, hanem a Terézi „elmélkedő”, „szemlélődő” ima, aminek tényleg a párbeszéd a lényege. Ezt magyarázni lehet, de valóra váltani csak megtapasztalással működik. Nem gögösség-e, jól van-e, ha egy ilyen nyomorúságos személy ilyen nagy dologba vág, mint az imádság (IM2,10)? Merünk-e ebben az értelemben imádkozni? A lélek önmagától elfordulva Istennel foglalkozik (IM2,9) – van-e olyan imánk, amely nem kérések sorozata, hanem egyszerűen hála; vagy még az sem: együttlét az Úrral?

A könyv egyik fő mondanivalója az, hogy mi a belső lényegünk: Isten bennem él és én Őbenne élek (IM2,9). Ennek megtapasztalásához le kell vedlennünk magunkról a batyut, amit cipelünk: az érzelmeket, azok felvillanásait, a vágyon, a dicsőség, az ügyek sarát (IM2,14). Ezt persze könnyű kimondani, átélni, valóra váltani sokkal-sokkal nehezebb. Egyikünk haldoklókat látogatván számolt be egy esetről. Az egyik beteg végső, dühöngő fázisba jutván mindenkit szidott a környezetében. Ennek ellenére ez a társunk megpróbálta az egyik beteget úgy nyugtatni, hogy nem önmagát, hanem Istent sugározza magából. Ezt valahogy megérezhette a dühöngő beteg, megnyugodott és emberi hangon szólt hozzá.

Ez a kis történet is elindított számos kisebb megnyilatkozást. Többen számoltunk be arról, hogy nehéz napjaink előtt képtelenek vagyunk ésszel felfogni, megtervezni a napi konkrét teendőket. Ehelyett egyszerűen rábízunk magunkat, és csak este, másnap vagy még később eszmélünk rá, hogy mire is voltunk képesek azon a bizonyos szoros napunkon. A teljes ráhagyatkozás így válik mindennapjaink részévé, később tanúságtétellé. Ne akarjuk megakadályozni, hogy Ő Szent Felsége a Szeretetet belénk öntesse (IM2,12). Egymás mellett élésünk békéjének záloga, hogy ha valaki valamiért, valamiben, vagy csak egyszerűen jelenlétével háborítson, idegesítsen bennünket, akkor keressük meg magunkban ennek okát (IM2,8). Az együttélés problémakörében ezek apró, de folyamatos lelki tördelések, energia és figyelem elvonások a könyv szerinti találó „nesztelen reszelő”-vel jellemezhetőek (IM2,15).

Külön vizsgálódást fordítottunk azoknak a hatásoknak a megkülönböztetésére, amiket figyelembe kell venni, illetve figyelmen kívül kell hagyni. Az egyik testvérünknel ennek kérdése különösen húsba vágó problémát jelentett (IM2,15). Itt is a könyv segít: ne aggódjunk olyan dolgok felől, amelyek nem tartoznak ránk – csakhogy a hétköznapi döntéshozatalban sokszor nem is annyira egyszerű ez a döntés. A megoldást csak az kínálhatja, hogy teljesen Őreá

kell bízunk magunkat, nem szabad bezárkóznunk, csak a saját dolgaink körül befelé forognunk (IM2,14). Az oda nem figyelés, az eltusolt bűnök olyan, mint a szoba, ahová besüt ugyan a Nap, de a szemünket sárral betapasztjuk, és ezért nem látunk semmit (IM2,14). Oda kell mennem Isten elé, oda kell tárnom a bajaimat, és egyedül Tőle kell várnom a megoldást. Mindent összegezve: Nagy Szent Teréz kiváló lélekbúvár volt. Ami igazságokat, konkrét megoldásokat találunk a könyvében, 500 évvel ezelőtt születtek!

Az igazi tökéletesség az Isten és a felebarát szeretete. Nagy szavaknak tűnhetnek ezek, de a megbeszélés során számos olyan konkrétum jött elő, ahol a testvérek saját életvitelükből, mindennapi tevékenységükből hozták a példákat ennek igazolására. A szeretet nem érzelem, hanem akarat – ami tevékenységet szül. Ez az a termék, ami mérhető, ami tapasztalható, ez a látványos eredménye mindannak, ami hivatalosan a „tanítás”, amit ténylegesen kaptunk. Ezt nem magyaráznunk, élnünk kell. És ekkor a tanítások elérik céljukat, és ez nyújtja mindenki számára a hasznát az ilyen fajta összejöveteleknek.

Tokodi Jenő ocds

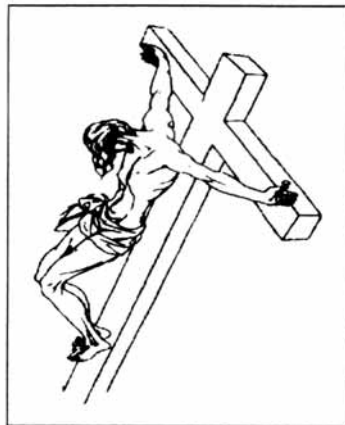
2. csoport

2013. június 8.-án – a Boldogságos Szűz Mária Szeplőtelen Szívének ünnepe – ismét közös lelkinapon vettek részt az észak-magyarországi Világban Élő Karmelita közösségek. A délelőtt a nagy közösségi együttlét jegyében telt – közösen elmondott zsolozsmával, tanítással a Belső várkastélyról, Szentségimádással és Szentmisével – majd a Kármel kerti rövid pikniket követően délután 7-8 fős kiscsoportos formában terézi olvasás és megosztás kapott helyet.

Mint minden csoport, így a miénk összetétele is véletlenszerű volt, így egy-két eleve ismerős, közösségbéli mellett lehetőségünk nyílt személyesebb találkozásra a többi jelenlévő közösség néhány tagjával is. Mi két külön körben próbáltuk megosztani a kapott kegyelmeket egyrészt az olvasott szakasról (BV I.2.8-18.) másrészt a nap folyamán befogadottokról. Hamar kiderült azonban, hogy szinte lehetetlen szétválasztani az ajándékokat: Renátó atya tanítását (sőt akár a hétfői katekéziseken korábban hallottakat is), András atya gondolatait, Zoli atya homíliáját, Avilai Szent Teréz sorait, a Kármelita közösséghez tartozás élményét, az imádságos együttérzést a távollévőkkel és az éppen tőzö árvíz ellen küzdőkkel.

Ha egy szóban kellene megfogalmazni, hogy mi érintett meg talán mindannyiunkat legjobban az biztosan az alázat volna. Szembesültünk azzal, hogy az alázatosság – „nesztelen reszelőként” – milyen megtévesztő formákat tud ölteni az életünkben. Hogy milyen gyakran előfordul – éppen az alázatosságra törekvés jegyében, esetleg ebben is az első helyért versengve, vagy magunkat

már igen alázatosnak tartva (hibáink fölött aggódva, abszolút tökéletességre törekedve) –, hogy valójában a gögösség, az ítélet, esetleg az aggályosság csapdájába esünk. Miért is? Leginkább talán azért, mert folyton önmagunkkal vagyunk elfoglalva, pedig az igazi alázathoz – és saját magunk jobb megismeréséhez is – az egyedüli tiszta út ha „szemünket Krisztusra függesztjük” és így az Ő nagyságát kezdjük megismerni. Másik oldalról közelítve hasonló tapasztalataink lehetnek mikor félelmeinkbe, bizonytalanságainkba belegabalyodva nem merünk elvállalni egy feladatot, vagy kiállni valamiért, valakiért, akár saját magunkért is, mert a biztonságot magunkban és nem Istenben keressük.

Hazavihettünk egymáson keresztül néhány kapaszkodót is a hétköznaphoz:

- szeretetben és alázatban tudja magát odaadni az ember Istennek
- csak azt a szeretetet tudjuk továbbadni, amit be tudtunk fogadni
- a hitben elengedhetjük magunkat és hihetünk Istenben, aki már **bennünk lakozik**
- engedjük el a nem szükséges dolgokat (legyen az világias vagy éppen jámbornak tűnő dolog), hogy csökkenjen megosztottságunk, hogy legyen időnk és csendünk az Úrra figyelni
- biztosan nem véletlen, hogy Terézt olvasva oly gyakran szentírási képek idéződnek fel bennünk

A Belső Várkastély meghívás a lelki fejlődés útjára, mely mindannyiunk számára egyéni út, így bizonyára az sem véletlen, hogy milyen sokféle asszociáció jelent meg a megosztásokban. A várkastély képéhez csatlakozva lehetséges az első lakást – az önismeret lakását – a vár alapjának is tekinteni, annyira alapvető jelentőségű mind az indulásnál, mind pedig végig az építkezés során. Ugyanakkor megpróbáltunk elképzelni egy hétfokú létrát is, melynek oldalai a hit és a remény, míg a fokok a szeretet lépcsői, melyen haladhatunk felfelé (befelé) vagy éppen léphetünk (csúszhatunk) visszafelé is. Ráérezve arra, hogy Isten mennyire nem statikus valóság, mennyire telve van dinamikával felvetődött a görög eredetű „perichoresis” kifejezés, mely táncot, körtáncot jelent, és a Szentháromság személyeinek viszonyát is tükrözheti, ahogyan egymást egészen átjárva, kölcsönösen egymásnak adva, önátadó, „másik-központú”, perichoretikus „tánc”-ban kapcsolódnak össze. A „már bennünk lakozó Isten” gondolatának képi megjelenítései is felelevenedtek művészeti alkotásokon keresz-

tül, például mikor azt láthatjuk, hogy az ember vagy Ádám teremtését ábrázoló ikonon az ember arca valójában egyértelműen Jézus vonásait hordozza.

Sokat jelentett számunkra, hogy bátortást kaptunk arra, hogy merészebben mozogjunk a lakásokban, hogy középre, befelé tekintve nem kell leragadnunk egy lakásnál, hanem a lakásokból ki-be járkálva magunkat egyre otthonosabban érezhetjük a várkastélyban. Három lakás kapott nagyobb hangsúlyt a megszólalásainkban. Az első lakás és ezen belül a már említett – terézi értelemben vett – önismeret, melynek lényege Istenhez tartozásunk felismerése. A harmadik lakás és az, hogy lehet ebben a lakásban való megrekedésünk egyik jele, ha túlzottan magabiztosan, esetleg követelőzően próbáljuk saját elképzeléseinket, vallási szokásainkat ráerőltetni másokra, miközben persze azért az sem jó, ha gyávaságból, közömbösségből nem képviseljük azt, amit helyesnek tartunk. Hogy itt is helyes, ha rá merjük bízni magunkat Istenre, engedjük, hogy Ő vezessen minket vagy hozza helyre azt, amit mi esetleg elrontottunk. Végül a 7. lakás és a szolgálat fontossága és hogy ez a szolgálat már nem jelent rabszolgaságot, hanem sokkal inkább felelős, szabad szolgálatot.

Mindemellett szüntelen jelen volt gondolatainkban a Szűzanya, ahogyan alázatosan, csendesesen, de ő fogja kezünket miközben kapaszkodunk a létra szeretefokain. Zoli atya szavai nyomán igazán jó volt elképzelni magunkat kis kármelitaként Mária ölében, ahogyan az Úrra tekintünk.

Nem könnyű már hűen felidézni és választani az elhangzottakból, közös szálra felfűzve továbbadni sem, de ezeken túl a talán még ennél is lényegesebbet, az együtt, egymással közösségben, egyirányba – Istenre – tekintés örömét, élményét még ennél is nehezebb feladat érzékeltetni. Legjobb ezt közösen megélni! Kívánunk mindenkinek kegyelmekben gazdag, hasonlóan szép VÉK találkozókat!

Kozma Andrea ocds

3. csoport

Nagyon megragadott minden testvért Teréz anyánknál a szív szabadságának, és az Istenkapcsolat szabadságának kihangsúlyozása. Különösen kiemeltük az Istenkapcsolat szabadságát. Beszéltünk arról is, hogy mi a szeretet. Szeretet lehet az is, hogyha valamiért figyelmeztetjük testvérünket. Egyik testvérünk megosztotta, hogy az egész életét a kötelességteljesítés jellemezte, de úgy érzi, ebben nem volt benne szeretet. Ezt mi úgy közelítettük meg, hogy a kötelességteljesítés mögött is van szeretet, akkor, ha nem ítélnénk a másik ember felett. Ugyanis a szeretetet nem kell, hogy feltétlenül érzélem kísérje. A legapróbbnak tűnő gesztusokban is megmutatkozik a szeretet. Az igazi szeretet az önmagunkról való lemondás testvérünk javára. Mi, mint VÉK tagok ke-

resztelésünkkel, és az ígéletünkkel igent mondtunk Istennek, és ezeken keresztül is szüntelenül együtt vagyunk Vele. A mindennapokban is, amikor igent mondunk az Úr akaratára, akkor erősödik a kapcsolatunk az Ő akaratával. Rávezetett minket az Úr, hogy évtizedekig lefelé néztünk az életünkben, nem emeltük fölfelé a tekintetünket. Nagyon megérintette a közösséget Zoltán atya homíliája, miszerint egy kármelita olyan, aki felkéredzkedett a Szűzanya ölébe. Éberén virrasztó, hálás lelkületű, tiszta szívű.

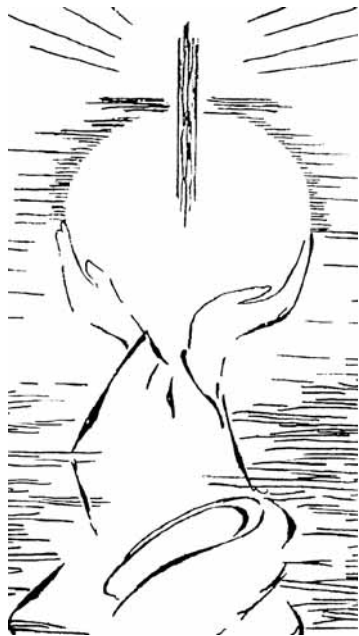
Szent Arcról nev. Magdolna ocds

4. csoport

– Mi az önismeret? Ez az alkalom különösen is megvilágította számomra, hogy az igazi önismerettel csakis Krisztus által, Isten megismerése által találkozhatom. Őbenne láthatom meg. Ki vagy Te Istenem? S ki vagyok én férgecske szolgád? Az Ő szeme a tükör, melyben megláthatom magam, olyannak, aki valójában vagyok.

– Első szinten az önismeret említésénél egy pszichológiai vizsgálódást gondolnánk. Ez még gyónásainkat is jellemzi sokszor. Ilyenkor magam felé fordulok, s eszerint vizsgálom magam, ahelyett, hogy Jézusra tekintve megismerném Őt, s a szeretet elvezetne az igazi Igazsághoz. Például egy legszeretettebb embert megbántok, futva közelítek hozzá, azt sem tudva, hogyan engeszteljem ki. Így kellenem tennem Isten felé is. Túl minden pszichológián, mert nem az a lelki élet. Igaz ugyan, hogy mindez hozzánk tartozik, a test és a lélek. De van bennünk egy sérthetetlen rész, ez a belső várkastély, ahol Isten lakik.

– Elmondok nektek egy kis történetet ezzel kapcsolatban. Amikor segítőként jártam a Hit és Fény közösségbe Csobánkára a gyerekek közé, akkor ott például egy pszichikailag teljesen beteg gyermek megmutatta, hogy milyen csodálatos a Lélek. Egy Eucharisziát ábrázoló szentképet tartott a kezében, amit magasra emelt a Nap felé, és átragyogott rajta a napsugár. Úgy emelte fel, amint a pap az átváltoztatásnál, majd megcsókolta, így adott hálát Istennek. Egy sérült gyerek lelke ugyanúgy érzékeli Jézust. Ők a legtisztább szeretettel fordulnak Isten felé.

– Sok szó esett az alázatról is. Itt említeném meg azt, hogy például este a lelkiismeret vizsgálatban hálát lehet adni az Úrnak, hogy együtt voltam Vele, s ne a bűneinkkel kezdjük. Ne a saját elvárásainknak feleljünk meg. Mondjuk az Úrnak: – Legyen meg a Te akaratod! Hálásak legyünk és hajoljunk meg az Úr előtt alázatban.

– Csiszolódjunk, hogy egyesülhessünk az Úr akaratával. Gyakran a lelkünk ugyan tudja, de a testünk nem akar engedelmeskedni.

– Felmerült bennem egy kérdés a tanítás alatt.

– Mit gondoltok, hogyan meg végbe az emberben ez a 7 lakás egyetlen egy megbocsátás alatt?

(– Hát még hetvenszer-hétszer!)

– Egyetlen kiengesztelődés, megbocsátás során végig megyünk (mehe-tünk) az összes lakáson. Ha szívből tesszük, lehetetlen, hogy nem adja meg az Isten ezt a kérésünket, hiszen ebben is egyesülünk az Ő akaratával (V. lakás). Nem az a fontos, hogy éppen milyen érzéseink vannak (pl. még harag van bennünk- önismeret I. lakás). Az érzés sokszor később igazodik ehhez az akarathoz (csak tartsunk ki – elhatározottság II. lakás). Néha mégis megál-lunk itt, mert azt hisszük, hogy le kell tagadni az érzéseinket és el kell játszani, hogy minden rendben van (a felszíniesség – III. lakás). Ha ebbe a csapdába nem megyünk bele, vagyis nem önmagunkért vagyunk, akkor már az elhatá-rozottság és az Isten akaratának vágyával léphetünk tovább. Itt megeshet az emberrel, hogy pusztán az Isten szeretetének vágyában előnt minket már itt a tökéletes öröm ígérete (átmenet a természetes és a természetfeletti kö-zött IV. lakás) A lényeg mégis az egyesülésen van. Isten akaratát és az én akaratom eggyé válik. Itt a tiszta szívből jövő megbocsátás (a két akarat egye-sülése V. lakás) Ez

óriási örömünk. De gyakran ez az öröm megállásra készíthet már itt, mintha megérkeztem volna. Mintha nem is lenne más célom, minthogy az akarat egyesülésében elmerüljek, és élvezzem azt. („Jó nekünk itt lenni”). Ebben az örömben azu-

tán azt sem tudjuk, hogyan szeressük a másikat, aki az előbb még úgymond az ellenségük volt. S ekkor, s csakis ekkor jönnek a cselekedetek. A kijózanodás. A szolgálat. Mit tegyek Istenem? „Lejőve a hegyről, de már Valakivel együtt”. S amikor már az Úr kegyelméből megtörténik hetvenszer hétszer, akkor már kis sem jövünk a VII. lakásból.

- Béke lesz benned.
- Jó, hogy volt konfliktus, igazán hálás lehetek Istennek, mert ebben is egyik lehettünk az Ő akarata szerint.
- Miből tudom, hogy ez valóban létrejött?
- Talán abból is, hogy megszűnik az ismétlődő nyugtalanság.
- Az Istennel már nyugodt vagy, a rossz érzés még lehet, hogy nem hagy el rögtön, de szándékodban Isten akaratában vagy, ebben nyugszik meg a lélek. Nem egyedül tettem, Vele tettem.
- Akkor már jót akarok neki, jót teszek vele. Megkeresem, miért lehet őt szeretni.
- Vagy, megkéred az Urat, hogy segítsen meglátni benne a jót.
- És kérem, hogy Istenem segíts, mi az, ami csak rám tartozik.
- Lehetséges, hogy az az un. ellenségünk a legjobb barátunkká változik.
- Tekintsünk Krisztusra! Ez Teréz hozzánk szóló szava az I. lakástól a VII. lakásig.

– És Teréz szerint ezek a lakások nem csupán egy egyenes fejlődési vonalat mutatnak, hanem úgy helyezkednek el, mint a pálmárügy... Nézzétek Őt! Tekintsetek Rá! Szemléljétek Őt! ... Egész lényünkkel Őrá figyelünk, a középpontra tekintünk, s így közeledünk hozzá és a másik emberhez, míg nem egyesülünk Ővele. Pl. a litánia imádságban a szeretet szavaival szólongatom, becézgetem Őt, miközben csakis Őrá tekintek. Körbejárom Őt. Szemlélem a lelkemben. A haladás iránya a mélység, maga a szív, ahol rátalálok. Mindig beljebb. S kimondom a szeretet szavait. Felszabadító üzenet! Nagy titok!

Szemlélődő imádság pl. a litánia, mert belegondolhatunk, minden egyes szeretet szó, az Ő szava, teremtő Szó. Vagy, ha belegondolunk abba a csodálatos titokba, hogy Jézusnak és a Szűzanyának ugyanaz az Atyja, akit mi megszólítunk, általuk a miénk is... hát komolyan mondom, nehéz lesz ettől a gondolattól azután szabadulni. Vagyis szeretünk, s pont ez a vágyunk, hogy szeressünk és szeretve legyünk.

MISSZIÓSOK A KÁRMELBEN

A KÁRMEL NAGY CSALÁDJÁ

Kármelhegyi Boldogasszony búcsúján néhány missziós fiattal kerestük fel az attyapusztai kápolnát. Egyrészt azért, hogy imádkozzunk és köszöntsük a Szűz Anyát, másrészt azért, hogy Kriszti képeit megáldassuk.

A szorgalmas rajzolás eredményeként éppen a búcsúra készült el a Kármel-hegyi Boldogasszony képe. Nagy örömmel hoztuk el a kegyhelyre Kis Szent Teréz képével együtt.

Ezek a képek is a bakonyjákói templomban, a missziós kereszt alatt kerülnek kiállításra, hogy a Szent Gyermekség Műve tábor idején mindenki láthassa a többi rajzzal együtt.

Kriszti nagyon szeret rajzolni, és szerénysége mellett nagyon lelkes missziós, akinek a Szeretetláng is ott lobog a szívében. Már nyár elején megrajzolta Mária lángoló szívét is.

Az attyapusztai oltárkép előtt a Boldogasszony képe világított, Marcell atya képe előtt pedig a sok kis mécses lobogott, amikor fényképeztünk. A mosolyt azonban a szívükben élő Szeretet csalogatta Kriszti és Vivi arcára.

Máriának vállruhája rajtunk ...

A Skapuláré Társulatok rovata

BESZÁMOLÓ A 2013-AS SKAPULÁRÉ TALÁLKOZÓRÓL

Kármelhegyi Boldogasszony tiszteletére gyűltünk össze a Szentháromság kápolnánál a nagykárolyi Szentlélek plébánia skapuláré társulata meghívására.

Eleget téve a meghívásnak örömmel a szívünkben üdvözlöttük egymást a nagybányai, szatmárnémeti, mezőfényi, kaplonyi és nagykárolyi Mária tisztelők. A Kármelhegyi Boldogasszony tiszteletére elmondtuk a rózsafüzért, felajánlva hálából a kapott kegyelmekért, megköszönve égi édesanyánk pártfogását és oltalmát, kérve közbenjárását családjainkért, közösségeinkért, az Egyházért és az egész viláért. A szentmisét celebrálta Ft. Sefer Dániel és koncelebráltak Ft. Borota Ottó, Ft. Láng Pál, Ft. Pallai Béla és Ft. Szilágyi János.

A prédikációban Ft. Sefer Dániel kiemelte a Mária tisztelet fontosságát és bemutatta a Szűzanya erényeit (alázat, engedelmesség és szeretet) Liseuxi kis szent Teréz életpéldáján keresztül, buzdítva minket is ezek követésére.

Egy felemelő pillanata a szentmisének a Szűzanya vállruhájának felvétele. 6 taggal bővült a skapulárét viselők és a Szűzanya elkötelezett gyermekeinek száma.

Megköszönve a Jó Istennek a szép időjárást, a megjelentek részvételét Ft. Borota Ottó meghívta a skapuláré társulatok tagjait a szent László közösségi háza agapéra. A szeretettel készített finomságokat fogyasztva hallgattuk meg a skapuláré társulatok vezetőinek beszámolóját az elmúlt egy év tevékenységeiről.

Megköszönve a szervezők vendégszeretetét, megbeszéltük, hogy 2014. július 16-án Kaplonyban találkozunk. Istennek legyen hála!

POSTALÁDÁNKBÓL

„A SZÍV MEGTERVEZI AZ EMBEREK ÚTJÁT, DE LÉPÉSEIT AZ ÚR IRÁNYÍTJA.”³⁴

Kinga nővér életéről valójában nem nekem kellene írnom, hiszen sosem ismertem, nem éltem mellette vagy vele egy családban, egy kolostorban, egy helyen. Nem ismerem a családját, barátait, nővértársait, lelki atyját sem. Kinga nővérről írni valójában az ő tisztük lenne. A bátorságot onnét merítettem mégis, hogy idén lenne 40 éves, és megtérésemet, kármelita lelki utamat és férjem daganatos betegségéből való meggyógyulását az ő közbenjárásának is köszönhettem. Miután több atya is biztatott az írásban való tanúságtetésre, megpróbáltam összegezni gondolataimat ebben az írásban, amely végül is nem Kinga nővér személyéről szól, hanem az ő kézzel fogható közbenjárásáról az én életemben.

A szenvedés, a szenvedő emberek nem értéktelenek. Nagyon is értékesek. A mélységek felé vezetnek el minket a pusztá létükkel. Minden periférián élő ember. Akár öreg, akár beteg, akár magányos, akár szenvedő, ezek mind rákérdeztetnek minket az igazi miértekre. Az igazán fontos kérdéseket tétetik fel velünk.”³⁵

Urunk Színeváltozásáról nevezett Kinga nővérrel a magyarszéki Sarutlan Kármelita Nővérek által kiadott naplóján keresztül ismerkedtem meg, 2012. Kármelita Mindenszentek környékén. Teljesen véletlenül találtam rá az inter-

³⁴ Péld 16,9.

³⁵ Tisztaszívűek. Szent életutak a 70 éves pécsi Kármel történetéből, Sarutlan Kármelita Nővérek, Magyarszék, 2006, 258.

neten, amikor valami mást kerestem. Elolvastam a könyv ajánlóját, és konstaltam magamban, hogy ez számomra bizonyára érdektelen, hiszen „csupán” egy újabb haldokló apáca utolsó elmélkedéseit tartalmazza – illet már láttunk eleget, mi közöm hozzá. Akkor még nem sejtettem, hogy ez a könyv számomra is sorsfordító hatással bír majd. A dolog furcsaságát az adta, hogy a napló-részletek, amelyeket olvastam, és amelyek a szenvedéséről szóltak, nem hagytak nyugodni... Visszhangoztak bennem, valahol nagyon mélyen. És minél inkább megpróbáltam kiiktatni azokat gondolataim közül, annál inkább visszhangoztak. Végül nem tudtam ellenállni azoknak, és megpróbáltam megszerezni, de miután sem a magyarorszáki nővéreknél, sem a Huba utcai atyáknál nem volt már belőle, elszomorodtam. Pár nappal később belső indíttatásra betértem egy Ferenciek téri könyvesboltba, ahol ráakadtam. A hazaúton majdnem egy szuszra elolvastam. Olyan volt, mint egy megvilágosodás. Iszonyatos bűntudatot éltem át közben-utána, de belső megtisztulás érzést is... A katarzisz erejével hatott rám a könyv.

Kinga nővérről kapcsolatos gondolataim összegzésekor elengedhetetlen megemlítenem életünk párhuzamait és ellentéteit, mert ez által válik világossá a tanúságtétel. Mindketten ötgyermekes vallásos családba születtünk bele a hetvenes években. Mindkettőnk nehéz anyagi helyzetben nőtt fel, amelyben néha nélkülöznünk kellett a legalapvetőbb dolgokat is (pl. nálunk arra is volt példa, hogy óvodás vagy kisiskolás korunkban, erre már nem emlékszem, egymásfél hónapig napi 3-4 szelet zsíros kenyér volt a koszt). Mindkettőnk családjában mind az öt gyerek legalább főiskolán tanult, és ez a szüleinknek nagy anyagi és lelki tehertételt jelentett. Mindketten tisztaszívű kislányként indultunk neki az életnek. Mindketten szerettünk Jézussal beszélgetni. Mindketten ápolunk súlyos elfekvő betegeket és foglalkoztunk sérült gyermekekkel éveken át, kamaszkorunkban. Mindketten jártunk egyházi iskolába is, ahol mély tapasztalatokkal gazdagodtunk (igaz, én csak rövid ideig). Mindketten voltunk reménytelenül szerelmesek, és azt követően depressziósak. Mindkettőnket megkísértett a világ. Míg Kinga nővér ellenállt és megőrizte tisztaságát, az én életem kerülő utakra tért... Életünk párhuzama ekkor szűnt meg egy közel másfél évtizedes időre, a kilencvenes évek közepén-végén. Épp akkor, amikor neki megszületett kármelita hivatása.

Kinga nővér életében valószínűleg visszafogott volt és zárkózott, én viszont igen impulzív vagyok, amivel sok körülöttem lévő embert idegesítek. Őt zárkózottsága megóvta sok mindentől, de ugyanakkor „betegé” is tette – gyermek- és ifjúkorában, az ő szavait használva, „szorgalmasan nyelte” a fájdalmakat, ami, ha nem a szenvedések felajánlásával jár együtt, később visszautethet.

Naplóját olvasva, az életrajzi párhuzam megszakadása, útjaink eltávolodása nagyon sok kérdést felvetett bennem. Miért éltem vissza a szabad akaratommal? Miért engedte az Úr, hogy ilyen nagy hibákat elkövessek? Miért hagytam el Őt? Miért bizonyultam gyengének, amikor pedig gyermekkoromban nagyon erős hitem volt (az egykori szombathelyi kármelita templomhoz tartozó közösségben cseperedtem fel három és tizenhat éves korom között, ami sokak számára nagy megtartó erőt jelentett, ráadásul 1988-tól a kármelita skapuláremát viselve, amit szabad elhatározásomból, Szűz Mária iránti szeretetem és engedelmisségem jeléül, és nem felnőtt tanácsra vettem fel kilenc éves koromban).

Naplóját olvasva, Kinga nővérnek a saját hivatásáról szóló szavai és későbbi betegsége alatti tanúságtételei még inkább megvilágosították számomra azt a misztériumot, hogy ő értem, miattam szenvedett, anélkül, hogy ő erről tudott volna. Hiszem, hogy a felajánlott szenvedések nem mindig az ember közvetlen környezetében „érnek célba”, hanem néha ott, ahol Isten ezeket az imákat és engeszteléssé alakított szenvedés-felajánlásokat fontosabbnak tartja kamatoztatni. Ez misztérium. Ez Isten titka.

„A kereszttel született meg a remény.”
(Elisabeth nővér)

Kinga nővér életét olvasva az ember egy igazi hőssel találkozik, aki képes elmenni a végsőkéig. Ez mélyen megindító. Akiben legalább egy kis jóérzés van,

erre rögtön felfigyel. Amikor már Isten kivett mindent a kezéből, akkor a szenvedését „használta fegyverül” sokakért, mint nagy kármelita elődei az elmúlt évszázadban (Kis Szent Teréz, Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet, Edith Stein,

és mások, mint például Elisabeth nővér). Egy lovagregényben bizonyára ő lenne az egyik hadvezér. Kis Szent Teréz talán róla is tudott volna egy színpadi művet írni, avagy Marton Marcell atyát esetleg versek írására ihlette volna.

Azt hiszem, ő a tőle telhető legteljesebben a gyakorlatban is meg tudta valósítani nagy kármelita őseinek tanítását. Életével tanított. Mindent odaadott - és remélem, most az Úr színe előtt állva visszakapta ennek százszorosát, ezerszeresét, a teljességet.

Kinga nővér a kereszttel állva megtanulta, mi az igazi szenvedés, az Úr kezébe helyezte önmagát, majd utána felvette a maga kereszttjét és követte Jézust, a tőle tanult módon. Teljességében élte meg nem csak a lelki vértanúságot. Ő tudta, mi a szenvedés, és oda is adta magát égő áldozatul, akár Kis Szent Teréz vagy Szent-háromságról nevezett Boldog Erzsébet, még a testi betegségben és halálban is.

Az élet úgy hozta, hogy többen a kezeim között haltak meg, és utolsó szavakkal mindig Istenről beszéltek, így a halálos ágyán megtért nagyapám is, akinek utolsó hozzám intézett szavai 2005-ben ezek voltak: Csak a szeretet számít, más semmi nem fontos. Ne aggodalmaskodj. Így élj, és boldog leszel. Azt hiszem, Kinga nővér ezt tökéletesen tudta. Valóban nem lehet könnyű meghalni, de ha „jól” halunk meg önmagunknak (és ehhez nem szükségszerű a testi halál), másvalaki feltámadhat az új életre. A kereszttel tövében születik meg a remény. Láthatjuk, hogy egy-egy testvérünk szenvedése sokakat támaszthat fel a lelki halálból, Isten kegyelméből, testvérünk szenvedésének Krisztus kinszenvedéséhez való hasonlása által. Jézus ezt mondja: „Bízatom, én legyőztem a világot.”³⁶ Aki Krisztushoz válik hasonlóvá, annak szenvedése sokakat vonzhat az Úrhoz, Jézushoz hasonlóan, hiszen az Úr vonzza az eltévelyedettet önmagához, a szenvedő testvérünk szenvedésének felajánlása által. Amikor már nem testvérünk él, hanem Krisztus él és szenved őbenne. Ez az istenszeretet csúcsa, a kármelita szentek életeszmenye. Nagyon szépen ír erről Marton Marcell atya, egyik versében:

Keresztút

Ketten: Ő és én.

A különbség éles:

Ő ártatlanul, én – méltán!

Mikor lesz tökéletes az én kereszttutám?

Ha csak Ő járja,

s én egészen eltűnök...³⁷

³⁶ Jn 16,33

³⁷ P. Marton Marcell kármelita: Magasztalja Ielklem az Urat... (Prof. Dr. Keresztury Dezső válogatása) Kármelita Rendtartomány, Budapest, 1997, 34.

2009 őszének elején, alig több mint másfél évtizednyi Isten nélkül való élet után, belépett valaki az életembe, és második találkozásunkkor elvitt misére. Nekem a templomba menet fizikai rosszullétem lett, mert annyira istentelen voltam már akkor. Félttem a papoktól, a templomtól, az ismerős apácákat pedig messze elkerültem (képes voltam átmenni az út túloldalára, ha szembe jött egy). Tettem ezt vallásos neveltetésem ellenére.

Ez az illető aztán a szentmise után megkérte a kezem a katedrális ókeresztyén Mária kápolnijában. Ennek már négy éve. Azóta két éve élünk boldog házasságban. – Isten kegyelme kiírta rám, valaki, valakik közbenjárására...

Kinga nővér 2009. augusztus 24-én tért meg a Mennyei Atyához, és idén augusztus 15-én, Nagyboldogasszonykor lenne 40 éves. Rövid és nehéz élete volt, akik voltak olyan szerencsések, hogy ismerték őt, jól tudják ezt. De Odafönről – ahogy ezt Mirjam nővér írta Elisabeth nővérral kapcsolatban – sokkal többet tud tenni és nem szűnik meg közbenjárni értünk. Követünkké vált az Úr színe előtt. Amennyire sokat szenvedett – és erről talán nővértársai és lelki atyja tudna igazán beszélni – annyira nagy hatású Odaátról való közbenjárása.

Megtérésem, amely 2009 őszének elején következett be ténylegesen, érdekes módon szinte egybe esik Kinga nővérnek az Örök Hazába való megtéréseivel.

Ezt nem tartom véletlennek. Sőt, jelnek tekintem. Annál is inkább, mert Kinga nővér halála körüli napokban többször volt a templomokban olyan látomásom, imák közben, hogy egy nagyon szép nő fekszik a templom főoltárára (Isten számára idő és tér nem számít!), és a látomás közben egyértelműen éreztem, hogy ez a kép velem valami nagyon fontosat akar közölni. Olyannak tűnt ez az arcán mosollyal fekvő, fényességet

sugárzó alak, mint aki a boldogok álmát alussza. Mint aki boldogan nyugszik az Atya szívében, várva a feltámadást. (Pontosan olyan volt, mint Kinga nővér a ravatalon – amely képet csak 2012 novemberében láttam először.) Úgy gondoltam, ez egy örök feltámadásra váró lélek, imádkozás közben. Sokat elmélkedtem rajta, mi volt ez, de 4 évnek kellett eltelnie, amíg az Úr idén nyáron, 2013-ban megvilágosította ezt számomra. Ez a lélek – Kinga nővér lelke – a szenvedésben egyesült az Úrral, és a bemutatott életáldozata most fejti ki rám áldásos hatását. Az Úr meghallgatta őt.

Kinga nővér értem is szenvedett, és az Ő keresztje alatt született meg bennem a remény, hogy még nincs késő, lehetek az Úr hűséges lélekmenyasszonya, hiszen erre mindannyiunkat meghívott. Amikor erre rádöbbsentem, megszületett bennem a vágy, hogy folytassam azt, amit ő nem fejezett be földi életében. Folytassam azt, amire neki itt már nem volt ideje. Folytassam azt az erős és odaadó szeretetet, amivel ő szerette a körülötte élőket, és szereti most is, még teljesebben, az Úr színe előtt állva, folyamatosan közben járva értünk. Folytassam az Úr életét őbenne, de mégiscsak B. S.-ként, a házasság szentségében. Váltsam valóra tanítását, amit naplója adott nekem.

Kinga nővér volt az a mag, amely önmagát Istennek ajándékozva elhalt, és többek között az ő halálából születtem újjá én. Vagyis Kinga nővér Krisztussal való egyesülésében kiesdte számomra a megtérés és a kármelita lelki hivatás kegyelmét. Kinga nővér volt az a kis virág, amely annyira tündökölt az Úr kertjében, hogy a kiszáradóban lévő kis virágot erővel ajándékozta meg, hogy akarjon újra életre kapni. Ide kapcsolódik lelki atyám egyik biztató mondata: „A Kis Virág mindig az életető Napnak illatozik.”

Amiképpen Elisabeth nővér halálából, odaadásából táplálkozott a pécsi kármelita közösség és Kinga nővér is, úgy most én kaptam erőre a Kinga nővér önatadásából származó kegyelemtől. Ezt egy konkrét folyamatnak vélem felfedezni. Isten csodákat művelhet ott is, ahol ember azt nem is gondolja. Aki képes meglátni az Úr misztériumát, aki képes meglátni a dolgokat igazi mivoltukban, az felfedezi, hogy mire miért volt szükség. Erre nem magamtól jöttem rá, hanem a Szentlélek világította meg számomra. Elisabeth nővér életáldozata segítette világra a pécsi Kármelt, és Kinga nővér folytatta ezt a küldetést Elisabeth nővér halála után. Ő lett az, aki az Elisabeth nővér által vágyott 10-15 évet megvalósította.

Elisabeth nővér a Tisztaszívűek című könyvben mondja, hogy „úgy számoltam, kellene még 10-15 év, hogy a Kármel megerősödjön. Ha kevesebb, akkor nagyon nehezen menne, mert egyelőre még senki nem tudna helyettesíteni. Akkor hát nincs mese, ezt végig kell járni, még ha mást érzek is. Menni kell előre, lépésről lépésre.”³⁸ Majd Kinga nővér naplójában ezt olvashatjuk: „Ma ünnepeljük Elisabeth nővér halálának tizedik évfordulóját. A megemlékezésen elhangzott tőle egy mondat, ami eddig nem tűnt fel: A kereszt alatt született meg a remény. – Érdekes. Ugyanezt éreztem, amikor kiderült a betegségem. Emlékszem, valakinek írtam egy levelet, de nem akartam megírni betegségemet, csak ennyit írtam: Születőben van bennem a remény. – Amikor kiderültek az áttétek, valami hasonlót éreztem.”³⁹ Kinga nővér tíz évet élt betegség látható jelei

³⁸ Tisztaszívűek. Szent életutak a 70 éves pécsi Kármel történetéből, Sarutlan Kármelita Nővérek, Magyarország, 2006, 243.

³⁹ Nem hátráltam meg. Urunk Színeváltozásáról nevezett Kinga nővér OCD naplójából. Sarutlan Kármelita Nővérek - JEL Kiadó, Budapest, 2010, 162.

nélkül Elisabeth nővér halála után, a közösség szolgálatában, annak tudatában, hogy dolga van. Amit Elisabeth nővér nem tudott befejezni, azt neki kell. Ezt így fogalmazza meg naplójában: „Amikor Elisabeth nővér halálos ágya mellett álltunk, hirtelen szíven ütött: Elisabeth nővér helyettem szenved, értem szenved! – És éreztem egy meghívást. Isten olyan titokzatosan intézi dolgait, más-képpen, mint ahogy mi azt elképzeljük. Ő megígért tizenöt évet Elisabeth nő-
vérnek, és meg is adja, de szabadon, ahogy Neki tetszik. – Judit, vállalod-e, foly-
tatod-e ezt a tizenöt évet? Vállalod-e, befejezed-e a munkát? – Nem tudom
megfogalmazni, nem is értem, de egy erős hívást éreztem, amire teljes szívem-
ből igent mondtam.”⁴⁰

Kinga nővér még nem látta át teljesen a folyamatot, miképpen történt ez, ahogyan erre naplójában is céloz, de élete tanúságtételével megvilágította szá-
munkra Isten misztériumát: Elisabeth nővér kármelita hivatását, a közösségért
való teljes odaadását átvállalta, és tíz évvel az igenje után ugyanabban a beteg-
ségben, ugyanúgy átélve a szörnyű lelki-testi kínokat, befejezte Elisabeth nővér
szenvedéseit, a közösség javára és valaki, valakik Istenhez jutását elősegítve.

A magyar kármelita közösségben – számomra legalábbis így tűnik – Isten
maximálisan megadta szeretett nővéreinek, amit kértek tőle, hiszen ők is mind-
ent odaadtak Istennek. Vállalták a lelki-testi kereszthalált.

Nem sokkal ezen felismerések után, 2013 tavaszán jött a hír, hogy férjem
daganatos betegség támadta meg, és az orvosok szerint sürgősen operálni kell.
Ez nagyon mélyen érintett. Kinga nővér tapasztalatainak ismeretében a hideg
rázott ki, amikor kemoterápiáról és sugárkezelésről esett szó, és az onkológi-
án láttam a sok megtört arcot.

Hiszen, másfél éve házasodtunk össze, én már túl voltam három vetélésen.
Igen szegény körülmények között élünk egy alföldi tanyán, sokszor a plébáni-
áról és a hívektől kapjuk meg a mindennapi betevőt... hogyan lehetne a keze-
léseket és az oda való eljutást egyáltalán megoldani?

Kétségbeesésemben elmentem Marcell atya sírjához (gyakran járok oda, ha
időm engedi), és elkezdtem imádkozni Kinga nővérhez is, ekképpen: „Te tudod,
mi a szenvedés, mivel jár egy ilyen betegség. Kérlek, járj közben a férjemért az
Úrnál, hogy erőt kapjon, és értem, hogy jól szerethessem ezekben a nehéz
percekben.” 33 éves voltam akkor és nem tudtam, mi vár rám. Kinga nővért
ugyanennyi idősen támadta meg a betegség. Ebben megint élettrajzi párhuzam-
ot véltem felfedezni. A házasságunkban a férjemmel egy test-egy lélek va-
gyunk, így mindegy, ki szenved el a betegséget.

⁴⁰ Nem hátráltam meg. Urunk Színeváltozásáról nevezett Kinga nővér OCD naplójából. Sarutlan
Kármelita Nővérek – JEL Kiadó, Budapest, 2010, 39.

Marcell atya sírjánál, és lelki atyám biztatására, aki – mint azt az egyik gyónójától hallottam, Kis Szent Teréz ereklyéinél imádkozva gyógyult meg szintén a rákból –, erőre kaptam. Sokat segített azzal a két magyarorszáki nővérrel váltott pár levél is, akik ott állhattak Kinga nővér halálos ágyánál, 2009-ben. Így a szívem mélyén az Úrra bíztam mindent. Hittem benne, a pillanatnyi félelmek ellenére is, hogy meggyógyulhat, meg fog gyógyulni. Nem sokkal később az orvos azt mondta, hogyha a korábbi leletek, amelyek eltűntek és csak nagy sokára kerültek elő a kórházban, igazak, akkor a férjemnek már meg kellett volna halnia, de a műtét ennek ellenére is szükséges.

Közben ő tavasszal súlyos tüdőgyulladást kapott, ami nagyon magas lázzal járt, így itthon feküdt, a tervezett műtétet pedig eltolták pár héttel. Ekkor úgy éreztem (és néhány szerzetes testvéremben ugyanezek a gondolatok merültek fel), hogy most van itt az idő, az Úr talán ezzel a halasztással közölni akar valamit, talán, hogy van remény, ezért imádkozni kezdtünk a gyógyulásáért (kilencedeket végeztünk, stb.). Aztán eljött a májusi műtét napja. Nagyon magam mellett éreztem Kinga nővért és Marcell atyát is. Az egész olyan volt, mintha ugyanabban a házban élnénk. Erősen éreztem közbenjárásukat.

A pár hónappal később, a nyáron kézhez kapott szövettani eredmény szerint a férjem meggyógyult, semmilyen utókezelésre nincs szükség. Persze, kontrollra még félévente járnia kell. Az orvos is csodálkozott. S mi boldogok voltunk.

Kinga nővér szenvedése és önfelajánlása, betegségében Krisztussal való egyesülése kiesdte számomra a megtérés kegyelmét. Ő életében még nem tudta, hogy ki az, kik lesznek azok, akiket az Úr kiemel a lelki halálból az ő áldozatai miatt, de én most már bizton és alázattal állíthatom, hogy én vagyok az egyik. Ez nem jelent mást számomra, mint egy útra való lehetőséget. Ettől sem több, sem kevesebb nem vagyok. Ez Kinga nővért dicsőíti meg. „Atyám, elérkezett az óra. Dicsőítsd meg Fiadat”⁴¹ – többször imádkozott így. És Isten meghallgatta őt. Remélem, tanúságtételem által is megdicsőíti őt Isten.

Ő Elisabeth nővér halálos ágyánál mondott igent arra, hogy folytatja az ő szenvedését. Én Kinga nővér naplóját olvasva és férjem betegágyánál mondtam igent arra, hogy folytatom az ő állhatatos és a legapróbb dolgokban is a végéig elmenő szerető önatadását, és erre igyekszem majd a rám bízottak figyelmét is felhívni. Hiszen Kinga kármelita élete egy hatalmas tanúságtételt val, amelle, mit vár el az Úr egy igazi kármelitától. Ő az igazságban járt.

⁴¹ Jn 17,1

Kinga nővért a tisztaszívűség vértanújának tartom, aki semmit sem sajnált az Úrtól, aki a szenvedésben szemlélte Istent, és aki felismerte azt a folyamatot is, amelyen keresztül Isten együttműködik velünk: a mi tökéletesedésünk az Úrhoz vonzza még a tőle legtávolabbra jutottakat is. Így épül Isten országa. Hiszem, hogy Kinga nővér halálának értelme – a nővérek jóvoltából közzétett naplójának ismeretében – nem csak a kármeliták számára lesz üdvös, vagy az olyan kezdő, még csak lélekben kármeliták számára, mint amilyen én is vagyok, hanem, mivel egy szentéletű kortárs fiatal nőről van szó, aki életével és halálával megmutatta, miként lehet „szentté válni” ebben a nehéz, félelmekkel és bizonytalanságokkal teli XXI. században, az egész magyar társadalom számára is. Jómagam – mint leendő hittantanár – szeretném átadni azt a kincset, amit Kinga nővértől kaptam, az egészen kicsinyeknek, amelyet összegez az általa is idézett, Avilai Szent Teréztől származó vers:

„Mégis, minden félelem ellenére:

*Semmi ne zavarjon,
semmi ne rémítsen!
Minden elmúlik.
Isten nem változik.
A türelem mindent elér.
Annak, aki Istené,
semmi sem hiányzik.
Isten egyedül elég.”⁴²*

Imádkozom Kinga nővérhez és közbenjárását kérem, hogy megtanuljunk magként elhalni, hogy utána gyönyörködhessünk a kis virágokban, Isten kertjében, az Úr színe előtt állva, amelyeket az Úr a mi halálunkból hívott életre. Amen.

2013.08.03.

B. S.

⁴² Nem hátráltam meg. Urunk Színeváltozásáról nevezett Kinga nővér OCD naplójából. Sarutlan Kármelita Nővérek – JEL Kiadó, Budapest, 2010, 178.

KÁRMELITA LITURGIKUS NAPTÁR

Október

1. kedd **A Gyermeke Jézusról nevezett (Lisieux-i) Szent Teréz, szűz és egyháztanító,** – ünnep
3. csütörtök **Zsolozsma rendi halottakért**
7. hétfő **Győr: templomszentelés évfordulója,** – főünnep
15. kedd **A mi Anyánk, a Jézusról nevezett Avilai Szent Teréz szűz és egyháztanító,** – főünnep
16. szerda **Budapest: templomszentelés évfordulója,** – főünnep

November

6. szerda **Boldog Josefa Naval Girbés szűz,** – választható emléknap
7. csütörtök **Jézus, Mária, Józsefről nevezett Boldog Palau y Quer Ferenc áldozópap,** – választható emléknap
8. péntek **Szentháromságról nevezett Boldog Erzsébet szűz,** – választható emléknap
9. szombat **Kunszentmárton: templomszentelés évfordulója,** – főünnep
14. csütörtök **Kármelita Mindenszentek,** – ünnep
15. péntek **Rendi halottak napja**
23. szombat **Szent Józsefről nevezett Szent Rafael Kalinowski áldozópap,** – emléknap
29. péntek **Születéséről nevezett Boldog Dénes és Keresztről nevezett Boldog Redemptusz vértanúk,** – emléknap

December

11. szerda **Jézusról nev. Szent Mária Maravillas szűz,** – választható emléknap
14. szombat **Keresztes Szent János atyánk, áldozópap és egyháztanító,** – főünnep
16. hétfő **Az Angyalokról nev. Boldog Mária szűz,** – választható emléknap

A folyóiratot budapesti rendházunktól lehet megrendelni. Nincs meghatározott előfizetési díja, **adományokat** fogadunk el érte. **Egy szám önköltségi ára kb. 480.-Ft,** (postaköltség nélkül). Ez csak irányár. Aki ennél kevesebbet tud adományozni, annak sem szüntetjük meg előfizetését, amennyiben igényt tart újságunkra. Csekket évente kétszer postázunk, **a folyóirattal együtt,** azon lehet fizetni (a magas banki díjak miatt ajánlatos csak évente egyszer megtenni, nagyobb összegben). Köszönjük, hogy imáikkal és anyagi hozzájárulásukkal támogatják Rendünket és folyóiratunkat. Isten fizesse meg. **Minden jótévőnkért templomainkban havonta egy szentmisét mutatunk be.**

TARTALOMJEGYZÉK

Elhatározottság-biztonság	1	A KÁRMEL NAGY CSALÁDJA ...	37
TANÍTÁS	2	<i>Egyedül az Egyetlemmel.</i> <i>A sarutlan kármelita nővérek rovata</i>	
A hamis biztonságérzet veszélye a lelki életben, a Belső Várkastély harmadik lakásában és Keresztes Szent János gondolatainak a fényében.....	2	Lisieux-i Szent Teréz meglepő karácsonyi megtérése	37
A siket és a néma lélek	9	<i>A világban, de nem a világból</i> <i>A Világban Élő Kármel rovata</i>	
XVI. Benedek pápa katekézise Jézusról nevezett Szent Terézről	13	Isten és a felebarát szeretete	44
Az emberi személy Szent Teréznel Európa jelenlegi kulturális kontex- tusával összefüggésben	18	Beszámoló a 2013-as ORKÁN-ról.....	46
„NEKED SZÜLETTEM...”	22	A Keszthelyi VÉK közösségének története.....	48
Avilai Szent Teréz születésének 5. cen- tenáriumára készülve – Megosztások...	22	A VÉK közösségek Észak-Magyarországi Regionális napja a Budapesti Kármelben	49
ELMÉLKEDÉS	24	Missziósok a Kármelben.....	58
Üdvözlégymária	24	<i>Máriának vállruhája rajtunk.</i> <i>A Skapuláré Társulatok rovata</i>	
A MAGYAR KÁRMEL KINCSEI ...	25	Beszámoló a 2013-as skapuláré találkozóról	59
Keller Lőrinc Juvenál OCD önéletrajza ...	25	POSTALADÁNKBÓL	60
BIBLIKUM	32	„A szív megtervezi az emberek útját, de lépéseit az Úr irányítja.”	60
A Biblia kialakulásának földrajzi körülményei	32	KÁRMELITA LITURGIKUS NAPTÁR	69

Egy évben négy szám jelenik meg.

Kiadja a Magyar Sarutlan Kármelita Rendtartomány – 8360-Keszthely, Tapolcai út 1/A,
Tel-fax: 83/311-601; www.karmelitarend.hu

A kiadásért felel P. Bakos Rafael OCD tartományfőnök

Felelős szerkesztő: P. Béri László Renátó OCD

Szerkesztőség és előfizetés: Kármelita Rendház, 1134 Budapest, Huba u. 12.

E-mail: karmelujsg@karmelitarend.hu; Tel.: (30) 526 5055, Fax: (1) 350-0867

Borítóterv: Fehér Márta OCDS

Fotók: Hummel Dávid János ocd, Szász Tibor Domonkos ocd, Bencsey Máttyás ocds,

Németh Iza Cecília ocds, Nyőgérné Anna ocds

Nyomdai előkészítés: Pozsgai Attila

Nyomás: Alto Nyomda, 8000 Székesfehérvár, Irányi D. u. 6. – Felelős vezető: Vass Tibor

Számlaszámaink:

Sarutlan Kármelita Rendtartomány Györi Rendháza és Temploma

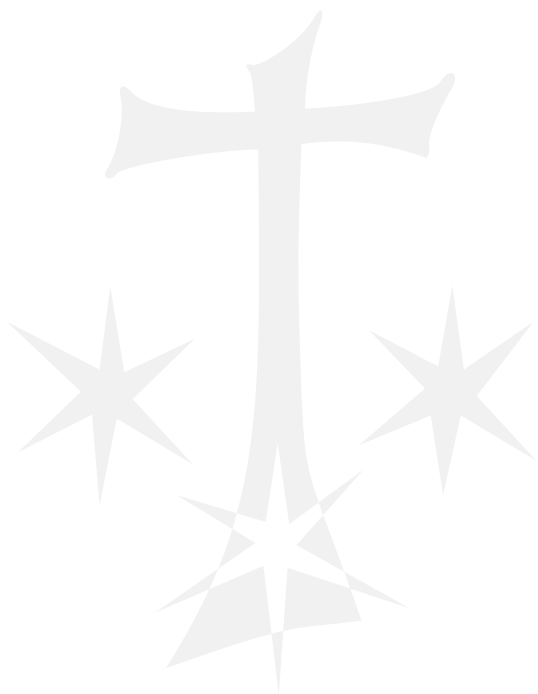
Bank: **UniCredit 10918001-0000020-63350043** (erre lehet a folyóiratra szánt adományokat befizetni)

„Kármelita Kispapok neveléséért és P. Marton Marcell Boldoggáava-tásáért” alapítvány

(Célja: a nevében foglaltak és a Kármelita Rend összes tevékenységének támogatása. **Közhasznú szervezet!** Az adományok

az adóalapból levonhatók) Bank: **11100104-18055359-1000001**; Adószám: **18055359-1-41**

JEGYZETEK

JEGYZETEK

